

Jalostuksen tavoiteohjelma

2027–2031

SHIH TZU

Hyväksytty rotujärjestön hallituksen kokouksessa 27.5.2026
SKL:n jalostustieteellinen toimikunta hyväksynyt 2.9.2026

Sisällys

1. YHTEENVETO.....	3
2. RODUN TAUSTA.....	6
3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA.....	10
4. RODUN NYKYTILANNE.....	12
4.1.1 Populaation rakenne ja sukusiitos.....	15
4.1.2 Jalostuspohja.....	16
4.1.3 Rodun populaatiot muissa maissa.....	21
4.1.4 Yhteenveto populaation rakenteesta ja jalostuspohjasta.....	21
4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet.....	22
4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta.....	22
4.2.2 Jakautuminen näyttely- / käyttö- / tms. -linjoihin.....	22
4.2.3 PEVISA-ohjelmaan sisällytetty luonteen ja käyttäytymisen ja/tai käyttöominaisuuksien testaus ja/tai kuvaus.....	22
4.2.4 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa.....	22
4.2.5 Käyttö- ja koeominaisuudet.....	23
4.2.6 Käyttäytyminen kotona sekä lisääntymiskäyttäytyminen.....	24
4.2.7 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohdista sekä niiden korjaamisesta.....	25
4.3. Terveys ja lisääntyminen.....	26
4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet ja viat.....	26
4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet ja viat.....	34
4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt.....	40
4.3.4 Lisääntyminen.....	41
4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet.....	43
4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä.....	43
4.4. Ulkomuoto.....	44
4.4.1 Rotumääritelmä.....	45
4.4.2 Näyttelyt ja jalostustarkastukset.....	47
4.4.3 Ulkomuoto ja rodun käyttötarkoitus.....	48
4.4.4 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ulkomuoto- ja rakenneongelmista.....	48
5. YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA.....	50
5.1 Käytetyimpien jalostuskoirien taso.....	50
5.2 Aiemman jalostuksen tavoiteohjelman toteutuminen.....	52
6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS.....	54
6.1 Jalostuksen tavoitteet.....	54
6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille.....	55
6.3 Rotujärjestön toimenpiteet.....	58
6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta.....	61

1. YHTEENVETO

Shih tzu ry:n jalostuksen tavoiteohjelma on tehty palvelemaan kasvattajia ja harrastajia. Se sisältää rodun tärkeimmät jalostustavoitteet sekä keinot niiden saavuttamiseksi. Kasvattajien, varsinkin uusien ja aloittelevien, tulisi käyttää sitä apuna ja ohjeistuksena.

Tavoiteohjelmaa tehdessä on keskusteltu kasvattajien ja eläinlääkäreiden kanssa sekä hankittu tutkimustietoa rodun todellisesta tilanteesta, jotta kaikki rodun jalostuksen kannalta tärkeät seikat tulisi huomioida.

Jalostuksessa on tärkeää ymmärtää rodun tämänhetkinen tilanne. Rotu on muutosten kourissa, mikä asettaa omat haasteensa kasvattajille. Shih tzu on perusterve rotu ja rodun elinvoimaisuus sekä tyypillinen luonne tulisi säilyttää. Populaation pieni koko Suomessa asettaa omat haasteensa ja jalostuksessa on pyrittävä mahdollisimman laajaan geenipooliin.

Rodun tilanne on tällä hetkellä hyvä, mutta hyvää tilannetta tulisi jalostuksellisin keinoin ylläpitää ja kehittää. Uuden eläinten hyvinvointilain tuomat muutokset on otettava huomioon myös jalostussuosituksissa.

Kuvaus rodusta ja sen käyttötarkoituksesta

Shih tzu on puhdas seurakoiru, rodun käyttöominaisuus on seurakoiru. Shih tzu kuuluu FCI:n roturyhmään 9. Kyseessä ei kuitenkaan ole tyypillinen, kevytrakenteinen kääpiökoira, vaan matalaraajainen, vankkarakenteinen, isopäinen ja korkeuttaan pidempi pieni koira. Shih tzun ei kuitenkaan tule olla karkea tai kömpelö, vaan aktiivinen, valpas, itsetietoinen ja ylväästi itsensä kantava. Shih tzun linjat ovat pyöreät ja pehmeät.

Luonteeltaan shih tzu on älykäs, eli se oppii ja omaksuu uusia asioita nopeasti. Rotu on leikkimielinen ja kaikille ystävällinen ja luonteen leikkimielisyys myös säilyy pitkälle vanhuuteen saakka.

Shih tzu soveltuu käyttötarkoitukseensa seurakoirana erinomaisesti, koska se on erittäin seurallinen, eikä sillä ole juuri lainkaan vahti- tai metsästysviettiä. Rotu sopii mainiosti nykypäivän kaupunkeihin keskittyvään asumiseen luonteensa ja kokonsa puolesta, mutta siitä saa myös esimerkiksi erinomaisen seurakoiran maalle. Shih tzut eivät karkaa helposti, ne eivät lähde riistan perään metsässä, eivätkä ne ole aggressiivisia muita koiria tai eläimiä kohtaan. Shih tzut sopeutuvat helposti muuttuviin tilanteisiin, eikä luonteeseen kuulu arkuutta, vaan päinvastoin shih tzut ovat monesti jopa tyhmänrohkeita.

Shih tzun erityislaatuinen luonne erottaa sen selkeästi muista vastaavanlaisista roduista. Monesti ihmisiä mietityttää rodunomaisen pitkän turkin hoitaminen varsinkin Suomen haastavissa sääoloissa, minkä vuoksi osa shih tzuista, jotka eivät käy koiranäyttelyissä, pidetään lyhyessä turkissa, vaikka rotu ei ole trimmattava.

Keskeisimmät jalostustavoitteet sekä toimenpiteet niiden saavuttamiseksi

Luonne ja käyttäytyminen	
<u>Tavoitteet</u>	<u>Jalostussuositukset, muut toimenpiteet</u>
Tulee säilyttää rodun ihastuttava ja erityislaatuinen luonne. Shih tzu ei saa olla vihainen tai arka. Hyvästä terveydestä on pidettävä huolta, jotta rotu säilyy erinomaisena seurakoirana jatkossakin.	Jalostukseen ei käytetä vihaisia tai arkoja koiria. Pelokkuus (arkuus) ja ääniarkuus sekä aggressiivisuus johtuvat sekä perimästä että ympäristötekijöistä. Kasvattajan tulee huolehtia pentujen sosiaalistamisesta ennen luovutusta. Uusia pennunomistajia tulee tukea ja neuvoa pennun kouluttamisen ja sosiaalistamisen suhteen sekä valistaa voimakkaiden pelästymisten haitallisilta vaikutuksilta.

Terveys	
<u>Tavoitteet</u>	<u>Jalostussuositukset, muut toimenpiteet</u>
Tavoitteena on säilyttää terve, normaalisti hengittävä, arjessa pärjäävä iloinen ja sosiaalinen seurakoiras, jolla ei ole liioiteltuja, terveyttä vaarantavia piirteitä.	Teetetään JTO:ssa suositellut terveystutkimukset jalostusyksilöille sekä seurataan niiden jälkeläisten terveyttä samoilla tutkimuksilla. Noudatetaan JTO:n suosituksia jalostusyksilöiden valinnassa.

Lisääntyminen	
<u>Tavoitteet</u>	<u>Jalostussuositukset, muut toimenpiteet</u>
Säilytetään kyky normaaliin astumiseen sekä synnytykseen.	Käytetään jalostukseen vain niitä yksilöitä, jotka astuvat ja synnyttävät normaalisti, ellei kyseessä ole tilanne jossa näitä menetelmiä ei voi käyttää (esim. keinosiemennys ulkomaisella, kaukana asuvalla uroksella tai nartulla synnytyksessä esim. väärä asentoinen pentu).

Rakenteen ja anatomian terveys	
<u>Tavoitteet</u>	<u>Jalostussuositukset, muut toimenpiteet</u>
Jalostusyksilön tulee olla rakenteeltaan terve ja rodunomainen. Shih tzun tulee olla vankka ja tasapainoinen. Mitään rodunomaista piirrettä ei ole liioiteltu.	Noudatetaan JTO:n suosituksia niin terveyden kuin luonteenkin osalta. Jalostukseen käytettävän koiran tulisi käydä ainakin kerran näyttelyssä saadakseen kirjallisen arvostelun sen ulkomuodosta.

Käyttöominaisuudet	
<u>Tavoitteet</u>	<u>Jalostussuositukset, muut toimenpiteet</u>
Rodun käyttöominaisuus on seurakoira, joten avoin, sosiaalinen luonne ja pitkäikäisyys ovat rodulle tärkeitä rotuominaisuuksia.	Yksilöiden luonneominaisuudet tulee ottaa huomioon jalostusyhdistelmissä. Jalostukseen ei tule käyttää pelokasta, arkaa tai hyökkäävästi käyttäytyvää koiraa.

Jalostuspohja	
<u>Tavoitteet</u>	<u>Jalostussuositukset, muut toimenpiteet</u>
Tavoite on laajentaa geenipohjaa ja parantaa entisestään rodun terveyttä, mutta säilyttää silti rotumääritelmän mukainen rotutyyppe. Pyritään saavuttamaan mahdollisimman rodunmukainen ja terve yksilö.	Jalostuksessa suositellaan neljän sukupolven perusteella lasketun sukusiitosasteen pitämistä alle 6,25 %:ssa. Uroksen jälkeismäärän ei tulisi ylittää 5 % yhden sukupolven aikana rekisteröityjen rodun yksilöiden kokonaismäärästä. Terveysten ja geenipohjan

	monipuolisuuteen tulee kiinnittää erityistä huomiota jalostussuunnitelmissa.
--	--

Pentueiden rekisteröintiin vaikuttavat ehdot

Rodun PEVISA-ohjelma 2027–2029 ja Kennelliiton kaikkien rotujen rekisteröintiä koskevia ehdot, sekä kasvattajan sitoumuksen velvoitteet ja muut Kennelliiton säännöt ja suositukset.

Pevisa 2027 - 2029

14§ PEVISA-ehdotus ajalle 1.1.2027-31.12.2029 Pentueen vanhemmilla tulee olla astutushetkellä voimassa oleva patellaluksaatio- ja silmätarkastuslausunto. Rekisteröinnin raja-arvona on patellaluksaation aste 2 ja tuloksen 2 saanut koira voidaan parittaa vain tuloksen 0 saaneen koiran kanssa. Astutushetkellä tulee molemmilla vanhemmilla olla hyväksytty BOAS-testi. Rekisteröinnin raja-arvona on BOAS-aste 2, mutta tuloksen 1–2 saanut koira voidaan parittaa vain tuloksen 0 saaneen koiran kanssa. Ulkomaisia koiria koskeva poikkeus: Ei vaadita PEVISA-tutkimuksia (narttu 1, uros 2 pentuetta). Ulkomaisia koiria koskeva PEVISA-poikkeus ei koske koiria, joilla on BOAS-testitulokset 1–2 tai patellaluksaation aste 2.

Tärkeimmät suositukset jalostuskoirille:

- Jalostuskäytön minimi-ikä; narttu 20 kk ja uros 18 kk (PEVISA-ehdot täytettyään) astutettaessa.
- Sukusiitosprosentti alle 6,25 % neljällä sukupolvella laskettuna.
- Suositeltu jälkeläismäärä alle 2-vuotiaalle urokselle enintään 6 pentua, uroksen jälkeläismäärän ei tule ylittää 5 % yhden sukupolven aikana rekisteröidyistä shih tzuista.
- Mikäli koiralla teetetään enemmän kuin yksi pentue, suositellaan virallista lonkka- ja selkätutkimusta.
- Tunnettua PNP-kantajaa, tai kataraktaa tai PRA:ta sairastavaa koiraa ei tule käyttää jalostukseen.
- Jalostukseen suositellaan tervepolvisia (0/0) koiria.
- Patellaluksaation astetta 1 tai 2 sairastavaa koiraa voi käyttää jalostukseen, mutta se tulisi yhdistää tervepolvisiin 0/0 koiraan.
- Jalostukseen käytettävillä koirilla suositellaan CDDY-geenitestin teettämistä.
- Suositellaan CDDY/CDDY tuloksen saaneelle käytettävän vain N/N tuloksen saanutta yksilöä.
- Vihaista, ääniarkaa tai selkeästi pelokasta koiraa ei saa käyttää jalostukseen.

2. RODUN TAUSTA

Alkuperä ja käyttötarkoitus

Rotu on juuriltaan tuhansia vuosia vanha. Taiteesta ja pergamenttikääröistä Kiinasta, joiden arvellaan olevan niinkin kaukaa kuin vuodelta 629 EKR, on löydetty kuvia koirista, jotka suuresti muistuttavat shih tzuja. Näiden koirien arvellaan olevan shih tzujen kantaisiä.

Kuten kaikkien idän alkuperäisten rotujen, myös shih tzujen todellinen kehittyminen on hämärän peitossa. Rotuun on matkan varrella luultavimmin sekoittunut alueen muita pieniä koiria. Nykyisen muotonsa se sai Kiinan viimeisen keisarin Tsu Hsi'n palatsissa lähemmin tuntemattomien risteytysten kautta 1800-luvun loppupuolella.

On olemassa vahvoja viitteitä siihen olettamukseen, että shih tzu kehittyi Kiinassa Tiibetistä tulleista koirista. Yksi teoria on, että ne olivat lahjoja tiibetibuddhalaisilta opettajilta kuninkaallisille vierailijoille, jotka kävivät Tiibetissä. Koirat luultavasti kulkivat silkkitietä pitkin Kiinaan ihmisten mukana.

Tiibet on suurien vuoriensa ansiosta pysynyt hyvin puhtaana vierailta lajeilta, sillä sinne on ollut vaikea kulkea, joten koirat ovat saaneet kehittyä siellä rauhassa ilman ulkopuolisia vaikutteita. Kun Tiibet sai olla melko rauhassa johtuen luonnollisista esteistä, nämä Tiibetistä saadut suuresti arvostetut lahjat taas pysyivät suojassa Kiinassa, ihmisten rakentamien esteiden sisällä, Kielletyssä kaupungissa.

Ming Dynastian aikana (1368 - 1644) nämä pienet koirat olivat hyvin suosittuja kuninkaallisten joukossa. Silloin niitä kasvattivat eunukit, jotka kilpailivat keskenään siitä, kuka pystyi kasvattamaan parhaat koirat kuninkaallisille. Manchu Dynastia alkoi 1644 ja kesti vuoteen 1912. Siltä ajalta tiedetään monien tiibetiläisten koirien tulleen Tiibetin Potala palatsista Kiinaan kuninkaallisille.

Kaikki nämä pienet koirat edustivat kiinalaisille leijonaa ja niitä pidettiin suuressa arvossa. Leijonan sanottiin olevan Buddhan seuralainen ja suojelevan häntä. Kiinalaiset pitivät leijonaa Buddhan symbolina ja siksi se oli mallina heidän kasvattamilleen koirille. Leijona ei kuitenkaan kuulunut luonnonvaraiseen eläinkuntaan, eivätkä kiinalaiset tarkkaan tienneet miltä se näyttää. On hyvin luultavaa, että entisaikaisten, pedoilta näyttävien patsaiden (Foo dog) ajateltiin olevan leijonia ja koirat jalostettiin näyttämään niiltä.

Rodun kehitys nykyiseen muotoonsa

Shih tzut kävivät läpi useita aikakausia ja niitä kasvatettiin kuninkaallisessa hovissa. Bokserikapinaan saakka kuninkaalliset, heidän palvelijansa sekä koiransa, koko hovi, matkustivat vuosittain talvipalatsista kesäasuntoonsa. Shih tzut olivat erittäin hyvin pidettyjä ja hemmoteltuja erityisesti viimeisen keisarinna Cixin toimesta, joka astui valtaan 1861 ja pysyi vallassa kuolemaansa (1908) asti.

Eunukit hoitivat taloutta ja keisarinna nimitti Li Lien-Yang pääeunukiksi ja antoi hänen vastuulleen arvokkaat koiransa sekä niiden jalostuksen. Eunukki esitteli pennut keisarinalle ja hän päätti pääsivätkö ne hänen laumaansa. Kaikista koirista pidettiin tarkkaa kirjaa keisarinnan vaatimuksesta. Jokainen syntynyt pentu kirjattiin ylös ja värit merkittiin tarkasti. Jalostusyksilöiltä toivottiin hyvää terveyttä, temperamenttia, rakennetta sekä värimerkkejä. Esteettisistä ja uskonnollisista syistä kirjavat, kauniilla merkeillä ja täydellisellä satulalla varustetut koirat olivat keisarinnan suosiossa – kuten myös yksiväriset. Monet uskovat, että keisarinna oli ympäröinyt itsensä kulta tai kulta-valkoisilla koirilla, mutta tämä ei kuitenkaan pitänyt paikkaansa. Hänen suosikkikoiransa, uros Hai Ling, joka seurasi häntä joka paikkaan, oli musta.

Keisarinnan suurin pelko oli, että ulkomaalaiset tuhoaisivat Kiinan kulttuuriin. Hän otti vastaan ulkomaalaisia ainoastaan poliittisista syistä, mutta antoi heille välillä lahjaksi pieniä koiria, shih tzuja.

Keisari Guangxun (Cixin ottopoika) kuoleman jälkeen 1908, leskikeisarinna Cixi kuoli seuraavana päivänä. He olivat viimeisiä kuninkaallisia ja koirien tulevaisuus näytti synkältä ilman palatsin turvaa ja jalostusohjelmaa. Myös eunukit olivat ilmapiirin muututtua ahtaalla ja he alkoivat myydä koiria palatsin ulkopuolelle, myös ulkomaalaisille. Kun nämä ulkolaiset diplomaatit palasivat Eurooppaan, heillä oli nuo koirat mukanaan. Päinvastoin kuin usein luullaan, yksi ensimmäisistä shih tzuista läntiseen maailmaan

tuli Amerikkaan. Vuonna 1903 keisarinna Tzu Hsi lahjoitti pennun amerikkalaiselle Kiinassa olevalle ministerin vaimolle Sarah Conger'ille.

Ruhtinatar D'Anjou sai myös näitä koiria alkuperäisestä kannasta ja samoin Mrs. Lorenz, joka myöhemmin omisti shih tzu kennelin, jossa oli lähes ainoastaan mustia koiria. Yksi hänen kantakoiristaan Chu Po oli keisarinna Cixi'n suosikkiuroksen Hai Ling'n jälkipolvea. Shih Tzuja saatiin Englantiin myös rodun läntisen pioneerin Lady Brownrigg'n toimesta. Hän toi Kiinasta mm. uroksen nimeltä Hibou ja nartun nimeltä Shu-Ssa 1930. Shih Tzuja kulkeutui myös Norjaan diplomaattien mukana.

Hibou ja Yangtse joskus 30-luvulla, om. Lady Brownrigg, U.K.

Alun tiibetiläisen eristyksen ja myöhemmän tarkan jalostuksen kielletyssä kaupungissa, rotuun on päässyt vähän ulkopuolisia vaikutteita. Shih tzu sekä muutkin tiibetiläiset sukulaisrodut, kuuluvat edelleen niiden vähäisten rotujen joukkoon, joidenka geenistö on lähimpänä alkukoiraa.

Tiedetyt tuonnit Kiinasta Iso-Britanniaan/Irlantiin (lähde Gay Widdrington kirjoitukset)

Hibou, uros, synt./tuotu 1930 om. Sir D & Lady Brownrigg, U.K.

Shu-Ssa, narttu, synt./tuotu 1930 om. Sir D & Lady Brownrigg, U.K.

Lung-Fu-Ssu, uros, synt./tuotu 1930 om. Miss E M Hutchins, Irlanti

Ming, narttu, synt./tuotu 1939 om. Lt General Telfer-Smollett, Skotlanti

Ishuh Tzu, narttu, synt./tuotu 1947 om. om. Lt General Telfer-Smollett, Skotlanti

Wuffles, uros, synt./tuotu 1948 om. Mr & Mrs Fraser-Buchanan, U.K.

Mai-Ting, narttu, synt./tuotu 1949 om. Mr & Mrs Rowland Morris, U.K.

Hsi-Li-Ya, narttu, synt./tuotu 1952 om. Mr & Mrs R P Dopson, U.K.

Tiedetyt tuonnit Kiinasta Norjaan (lähde Gay Widdrington kirjoitukset)

Leidza, narttu, synt. 1928, syntynyt Imperial palatsissa Kiinassa

Aidzo, uros, synt. 1930

Schauder, narttu, synt. 1931

Kaikkien kolmen omistajat Herr & Fru Kauffmann

Choo-Choo syntyi Aidzo ja Schauder jälkeläisenä ja lähetettiin Norjasta Englantiin kuningatar äidille 1933. Tällä uroksella oli useita jälkeläisiä Englannissa.

Lisäksi vuoden 1934 - 1962 välillä Kiinasta tuotiin länsimaihin 12 shih tzua, joiden linjat eivät jatkuneet, sekä narttu Kanadasta Iso-Britanniaan (Tashi of Chouette, synt. 1939), jonka molemmat vanhemmat olivat Kiinasta.

Englannin Kennel Club perustettiin 1935 ja shih tzuja alettiin kasvattaa siellä sekä pohjoismaissa ja näistä muutamasta tuonnista Kiinasta ovat nykyajankin koirat peräisin. Pohjoismaiset koirat olivat lähinnä Rouva Kaufmannin, norjalaisen Kiinassa olleen ministerin vaimon, tuomien koirien jälkeläisiä.

Kuitenkin vuonna 1934 julkaistiin ensimmäinen rotumääritelmä shih tzulle juuri Kiinassa paikallisen Kennel Clubin toimesta. Englannissa tehtiin tietoinen roturisteytys jo vuonna 1952, jolloin shih tzun ulkomuoto ei enää miellyttänyt kasvattajia (mm. raajat sekä koko olivat kasvaneet alkuperäisistä koirista). Tarkoin valittu kiinanpalatsikoira astui shih tzu nartun. Yhdistelmää perusteltiin historialla (palatsissa oletetaan käytetyn juuri kiinanpalatsikoiria tähän tarkoitukseen) sekä koirien ulkomuodon muuttumisella. Nykypäivänä on todella vaikeaa, lähes mahdotonta, löytää koiraa, jolla tätä risteytystä ei olisi takanaan.

Rodun levinneisyys

Rotua esiintyy kaikkialla maailmassa ja se on hyvin suosittu. Englannissa tehdyn risteytyksen suosio alkuaikoina sekä se, että koko kanta on levinnyt muutamasta yksilöstä, aiheuttaa rodulle sukulaisuussuhteen ympäri maailman. Tämä tulee pitää mielessä aina jalostusasioita mietittäessä.

Sukulaisrodut, joiden kanssa yhteinen kehityshistoria

Shih tzu on kehittynyt Tiibetistä tulleista "leijonakoirista", joiden oletetaan olevan lhasa apson esi-isiä. Näitä pieniä koiria oli jokaisessa tiibetiläisessä luostarissa. Koirat olivat oletettavasti osaksi sukua myös tiibetinspanielin esi-isille. Kiinaan palatsiin koirat kulkeutuivat lahjoina ja keisarinna Tzu Hsi jalosti näitä koiria palatsissa olevien pienten palatsikoirien kanssa, ja tuloksena on shih tzun tyyppisen koiran synty. Koirista 12-14 kulkeutui länteen, joista kanta on peräisin. Englannissa 50-luvulla shih tzu yhdistettiin kiinanpalatsikoiran kanssa, ja tämä yhdistelmä löytyy lähes kaikkien nykykoirien taustalta.

Eri linjat

Rodussa ei esiinny erikseen käyttö- ja näyttelylinjaa. Vaikka rotu Euroopassa/Amerikassa on kehittynyt samoista Kiinasta tulleista yksilöistä, on rotu jakautunut kahtia toisistaan ulkomuodollisesti eroaviin tyypeihin maanosasiintymien mukaan. Amerikassa sekä Etelä-/Itä-Euroopassa suositaan huomattavasti rotumääritelmästä poikkeavaa show-tyyppiä, joka on huomiota herättävän korkea, pienipäinen ja ylikulmautunut, sillä on liian pitkä reisisosa eikä häntä ole tyyppillisen korkea. Tyyppi muistuttaa rakenteeltaan enemmän lhasa apsoa/maltankoiraa kuin perinteistä, rotumääritelmän mukaista shih tzua.

Ensimmäiset koirat Suomessa, koiramäärän kehitys

Suomalainen shih tzujen kasvatus alkoi 1950-luvun lopulla Ruotsista ja Norjasta tuotujen koirien voimin. Ensimmäinen Suomeen saapunut koira on ollut tiettävästi 1954 syntynyt narttu. Sen omisti Rouva Irja Kunnari Tornioista (Pauhumäen kennel). Hän teetti ensimmäisen suomalaisen shih tzu pentueen, joka syntyi 27.08.1957 - 3 pentua. 1950-luvun lopussa on rekisteröity lisäksi 4 tuontikoiraa, 2 Norjasta ja 2 Ruotsista. Lisää koiria tuotettiin 1960-luvulla ja sen jälkeen Ruotsista, Hollannista, Norjasta sekä Englannista. Tuonteja on tullut vuosien varrella monelta suunnalta; mm. Yhdysvalloista, Italiasta, Australiasta, Venäjältä, Tanskasta ja Saksasta.

Kasvatus alkoi vilkkaana ja rodun kulta-aikaa oli 80-luku, jolloin koiria rekisteröitiin runsaasti vuosittain. Laman jälkeen 90-luvulla rekisteröintimäärät romahtivat noin 50 pentuun vuosittain. Uusi nousu alkoi vuonna 2008, jolloin rekisteröinti määrät alkoivat jälleen kohoamaan ja parhaimmillaan ne olivat yli 100 pentua vuodessa. Sitten alkoi kuitenkin jälleen uusi laskusuhdanne, jonka loppua ei ole vielä näkyvissä.

Tuontikoiria tulee edelleen maahan vuosittain, nykyisin lähinnä Pohjoismaista, Englannista ja Virosta. Koirien taso on Suomessa korkea.

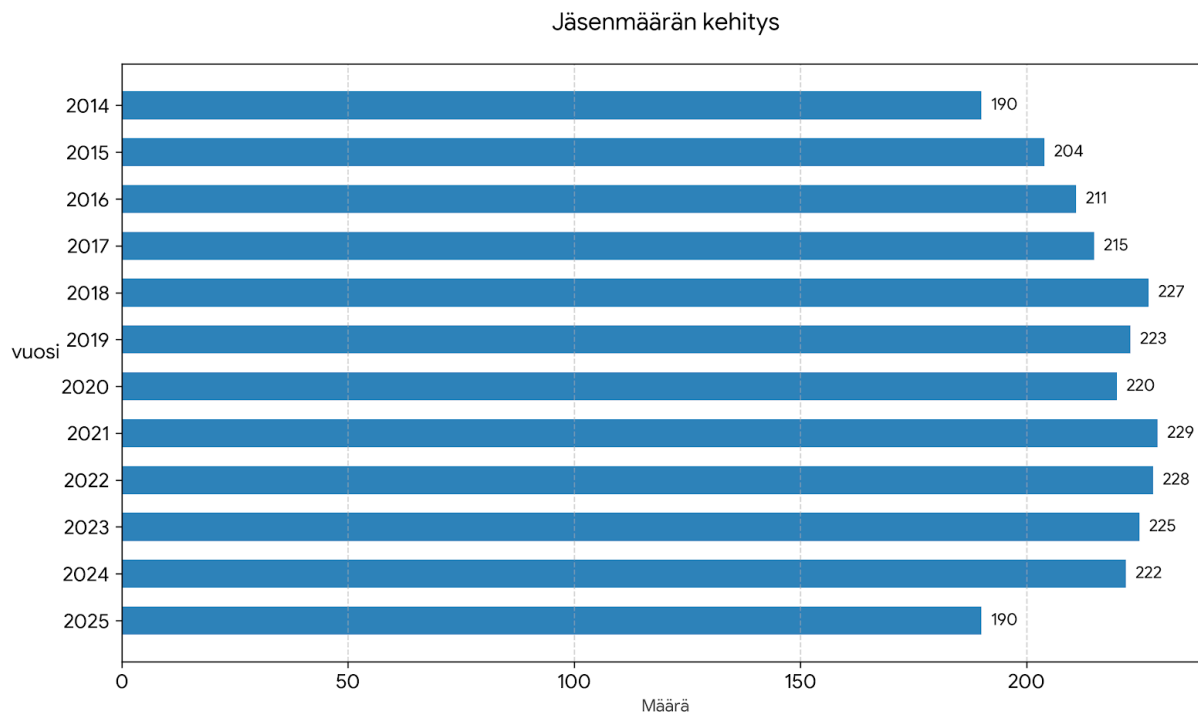
3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA

Yhdistys on perustettu v 1971, varsinainen perustava kokous pidettiin Forssassa 21.10.1971. Vuonna 1972 yhdistyksellä oli jo 72 jäsentä. Yhdistys oli alussa rotua harrastava yhdistys, rotujärjestön oikeudet yhdistys sai 25.11.1978 Suomen Kennelliitto ry:ltä. Jäseniä yhdistyksessä oli vuoden 1978 alussa yli 300. (lähde: Shih Tzu ry toimintakertomus 1978).

Järjestön jäsenmäärä ja sen kehitys

Jäsenmäärä on aina ollut melko tasainen. Vuonna 2005 se oli noin 250 kpl, mutta vuoteen 2014

mennessä jäsenmäärä oli laskenut 190 jäseneseen, josta se lähti taas uudelleen nousuun, ja jäseniä oli vuonna 2018 parhaimmillaan 227 kpl. Jäsenmäärä laski jälleen vuonna 2025 ja jäseniä oli 190 kpl. Vuonna 2025 päätettiin Pekingeesikerhon liittymisestä Shih Tzu ry:hyn ja nimen muuttamisesta Shih tzu ja Pekingeesi ry:ksi 1.1.2027 alkaen.

Rotujärjestön historiaa

Yhdistys on perustettu 1971 Suomessa. Aloite yhdistyksen perustamisesta tehtiin kesänäyttelyn yhteydessä Porissa. Varsinainen perustava kokous pidettiin Forssassa 21.10.1971. Perustajajäseniä olivat mm. Antti Seppälä (Capella), Pekka Väissi (Kauhakuusen), Eero Pihl, Sirkka Lahdenperä (Sirkklahden), Kirsti Koivu (Visakoivun) sekä Synnöve & Turkka Amberla. Ensimmäinen puheenjohtajamme oli Jorma Saros.

Yhdistys antoi neuvoja kasvattajille ja auttoi ulkomaalaisissa yhteyksissä, joka tuona päivänä ennen internetiä oli erittäin tärkeää jalostusmateriaalin saamiseksi. Jalostustoimikunta alkoi kerätä myös tietoa terveysongelmista ja neuvoi kasvattajia.

Rotujärjestön oikeudet yhdistys sai 25.11.1978 Suomen Kennelliitto ry:ltä. Lähes kaikki kasvattajat kuuluivat ja kuuluvat yhä rotujärjestöön.

Jalostusorganisaation rakenne ja jalostustoimikunnan tehtävät

Shih tzujen jalostukseen liittyvästä käytännön työstä vastaa yhdistyksen vuosikokouksessa valittu jalostustoimikunta, johon kuuluu 3 jäsentä. Toimikunnan jäsenten toimikausi on kolme vuotta, porrastuen niin, että yksi jäsen valitaan aina vuosittain. Hallitus vahvistaa jalostustoimikunnan sekä pentuvälityksen toimintaohjeet. Jalostustoimikunta on velvollinen seuraamaan jalostuksen tavoiteohjelman toteutumista käytännössä ja raportoi tästä hallitukselle.

Jalostustoimikunnan työ painottuu tiedon keräämiseen ja julkaisemiseen jäsenlehdessä sekä kasvattajien, kasvattajiksi aikovien ja urosten omistajien sekä muiden asiasta kiinnostuneiden neuvontaan ja kouluttamiseen. Jalostustoimikunta myös seuraa rodun tilannetta ulkomailla.

Jalostustoimikunta hoitaa myös tuomarikoulutuksia, järjestää kollegioita (viimeisin järjestetty vuonna 2026) sekä kasvattajien tiedottamista ja yhteisiä kasvattajapäiviä (viimeisin kasvattaja- ja harrastajapäivä järjestetty vuonna 2023) sekä terveystutkimuspäiviä (viimeisin tutkimuspäivä vuonna 2026), joissa jäsenistöllä on mahdollisuus teettää terveystutkimuksia yhdistyksen tukemana edullisemmalla hinnalla.

Jalostustoimikunta antaa pyydettyä urossuositusta sekä käsittelee kasvattajien jalostusneuvontapyynnöt, joissa mahdollisesti on myös kasvattajan omat uroshdotukset (1-3 kpl). Jalostustoimikunta kertoo suunnitellun yhdistelmän toteuttamiseen vaikuttavista tekijöistä sekä siihen mahdollisesti sisältyvistä riskeistä. Jalostustoimikunta voi mm. laskea suunnitellun yhdistelmän sukusiitoskertoimen, ilmoittaa tunnettujen sairauksien tai vikojen kantajien määrän sukutaulussa sekä kertoa muista mahdollisista jalostustoimikunnan tiedossa olevista seikoista, jotka voivat vaikuttaa suunnitellun yhdistelmän toteuttamiseen. Lopullisen päätöksen tekee aina kuitenkin kasvattaja, jolla on oikeus valita uros ja hän myös itse kantaa vastuun.

4. RODUN NYKYTILANNE

4.1. Populaation rakenne ja jalostuspohja

Rodun perinnöllinen monimuotoisuus tarkoittaa sen geeniversioiden (alleelien) runsautta. Puhutaan myös jalostuspohjan laajuudesta.

Mitä monimuotoisempi rotu on, sitä useampia erilaisia versioita sillä on olemassa samasta geenistä. Tämä mahdollistaa rodun yksilöiden geenipareihin heterotsygotiaa, joka antaa niille yleistä elinvoimaa ja suojaa monen perinnöllisen vian ja sairauden puhkeamiselta. Monimuotoisuus on tärkeää myös immuunijärjestelmässä, jonka geenikirjon kapeneminen voi johtaa esimerkiksi tulehdussairauksiin, autoimmuunitauteihin ja allergioihin. Jalostus ja perinnöllinen edistyminenkin ovat mahdollisia vain, jos koirien välillä on perinnöllistä vaihtelua.

Suurilukuinenkin koirarotu on monimuotoisuudeltaan suppea, jos vain pientä osaa rodun koirista ja sukulinjoista on käytetty jalostukseen tai jos rodussa on koiria, joilla on rodun yksilömäärään nähden liian suuret jälkeläismäärät. Tällaiset koirat levittävät haitalliset mutaatioalleelinsa vähitellen koko rotuun, jolloin jostakin yksittäisestä mutaatiosta saattaa syntyä rodulle uusi tyyppivika tai -sairaus. Vähitellen on vaikea löytää jalostukseen koiria, joilla ei tätä mutaatiota ole. Ihannetilanteessa jalostukseen käytetään koiria tasaisesti rodun kaikista sukulinjoista.

Monimuotoisuutta turvaava suositus yksittäisen koiran elinikäiselle jälkeläismäärälle on enintään 2-3 % laskettuna rodun viiden viimeisen vuoden aikana Suomessa syntyneistä pentumäärästä. Esimerkiksi, jos rodussa rekisteröidään viiden vuoden aikana yhteensä 300 koiraa, ei yksittäinen koira saisi olla vanhempana useammalle kuin 6-9 koiralle. Toisen polven jälkeläisiä koiralla saisi olla korkeintaan 4-6 % laskettuna viiden vuoden rekisteröinneistä.

Jalostukseen käytettyjen urosten ja narttujen prosenttiosuus syntyneistä on rodussa liian pieni. Vuonna 2025 se oli laskenut vain 3 %:iin sekä uroksilla että nartuilla. Nartuilla lasku on ollut erityisen suuri

vuoden 2020 (39 %) osuudesta. Uroksia on koko tarkastelukauden aikana käytetty huomattavan vähän koko kannasta jalostukseen eikä suunta ole kääntynyt positiivisemmaksi.

Rekisteröintimäärät Suomessa

Suomessa shih tzujen rekisteröinti vuosina 1986–1991 pysyi melko tasaisena. Vuosittain rekisteröitiin noin 100–130 shih tzua. Vuonna 1992 rekisteröintimäärät tippuivat alle sataan, ja vähimmillään 1998 syntyi vain 26 pentua. Vuosina 2008–2013 pentueiden määrä lisääntyi, jolloin päästiin taas n. 100 pentuun per vuosi. Vuosi 2011 oli poikkeuksellinen pentulukumäärän suhteen ja päästiin lukuun 121, joka lähenteli jo 80-luvun rekisteröintimääriä. Vuonna 2014 pentueiden määrä laski taas, mutta edelleen pentuja rekisteröitiin lähes 100. Tällä hetkellä rekisteröinnit näyttävät olevan laskussa ja ne ovat laskeneet alle sataan pentuun per vuosi, mihin saattaa olla syynä viimeaikainen suurempi tietoisuus brakykefaalisten rotujen terveysongelmista. Kymmenvuotiskaudella (2015–2025) vain vuosina 2017 ja 2022 rekisteröinnit nousivat yli sadan. Vuonna 2025 määrä oli tuontien kanssa 68 kpl.

Vuosi	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996
Pentuetta	30	32	39	30	34	29	25	16	25	15	15
Pentuja	109	104	127	110	115	114	97	57	95	42	58
Kasvattajia	20	21	28	22	27	24	21	16	21	11	15

Vuosi	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Pentuetta	13	7	14	11	10	14	14	15	12	13	13
Pentuja	49	26	44	38	42	57	42	49	42	55	53
Kasvattajia	9	5	13	10	8	9	10	10	10	6	10

Vuosi	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Pentuetta	21	22	23	30	23	29	19	26	19	27	22
Pentuja	88	75	84	121	94	111	76	94	71	101	90
Kasvattajia	13	13	12	18	13	19	12	18	13	14	13

Vuosi	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025				
Pentuetta	13	19	17	24	14	17	16				
Pentuja	48	73	61	106	58	62	65				
Kasvattajia	9	12	11	14	9	10	13				

(rekisteröintivuosittain)

Vuositilasto - rekisteröinnit (syntymävuoden perusteella)

Vuositilasto - rekisteröinnit											
	2025	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015
Pennut (kotimaiset)	65	62	58	106	61	73	48	90	101	71	94
Tuonnit	3	6	9	9	5	6	3	10	11	15	12
Rekisteröinnit yht.	68	68	67	115	66	79	51	100	112	86	106
Pentueet	16	17	14	24	17	19	13	22	27	19	26
Pentuekoko	4,1	3,6	4,1	4,4	3,6	3,8	3,7	4,1	3,7	3,7	3,6
Kasvattajat	13	10	9	14	11	12	9	13	14	12	18
jalostukseen käytetyt eri urokset											
- kaikki	13	13	12	18	13	16	9	19	22	17	23
- kotimaiset	7	7	9	11	8	10	8	15	13	10	19
- tuonnit	5	6	3	6	4	5	1	4	7	4	4
- ulkomaiset	1	0	0	1	1	1	0	0	2	3	0
- keskimääräinen jalostuskäytön ikä	4 v 7 kk	2 v 11 kk	4 v 4 kk	5 v 7 kk	5 v 1 kk	4 v 2 kk	3 v 8 kk	4 v 1 kk	4 v 1 kk	3 v 5 kk	3 v 7 kk
jalostukseen käytetyt eri nartut											
- kaikki	16	16	14	24	17	19	13	22	24	19	26
- kotimaiset	11	12	11	18	12	14	9	16	14	15	23
- tuonnit	5	4	3	6	5	5	4	6	10	4	3
- keskimääräinen jalostuskäytön ikä	3 v 6 kk	4 v 8 kk	3 v 9 kk	3 v 10 kk	3 v 9 kk	4 v 2 kk	3 v 9 kk	3 v 8 kk	3 v 7 kk	3 v 5 kk	3 v 8 kk
Isoisät	24	23	22	36	24	34	18	36	38	29	40
Isoäidit	25	26	26	38	26	33	20	37	42	31	43
Sukusiitosprosentti	0,72%	1,15%	1,82%	0,66%	1,92%	1,82%	1,76%	1,55%	1,71%	1,17%	1,56%

Tuontikoirien vuosittainen lukumäärä

Suomeen on tuotu tasaisesti ulkomailta koiria, ja tuonnit ovat uroksia ja narttuja tasapuolisesti. Taulukko perustuu tuontikoirien rekisteröintivuoteen, ei syntymävuoteen.

Vuosi	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Urokset	6	6	5	6	1	2	2	4	6	4	2
Nartut	6	9	6	4	2	4	3	5	3	2	1
Tuonnit yhteensä	12	15	11	10	3	6	5	9	9	6	3

Rodun jalostusurosten ja -narttujen ikä

Rodun jalostusurosten ja -narttujen ikä on pysynyt melko tasaisena kuten taulukko (rekisteröintivuosi) kertoo.

Vuosi	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Urokset	3,7	3,5	4,1	4,1	3,8	4,2	5,1	5,7	4,4	2,11	4,7
Nartut	3,8	3,5	3,7	3,8	3,9	4,2	3,9	3,10	3,9	4,8	3,6

4.1.1 Populaation rakenne ja sukusiitos

Tietoa sukusiitoksesta

Sukusiitosaste tai -prosentti on todennäköisyys sille, että satunnaisesti valittu geenipari sisältää geenistä kaksi samaa alleelia (versiota), jotka ovat molemmat peräisin samalta esivanhemmalta. Saman esivanhemman tietty alleeli on siis tullut koiralle sekä isän että emän kautta. Tällainen geenipari on homotsygoottinen ja identtinen. Ilman sukusiitosta suurin osa yksilöiden geenipareista on heterotsygoottisia, jolloin haitalliset, usein resessiiviset alleelit pysyvät vallitsevan, normaalin alleelin peittäminä.

Sukusiitos vähentää heterotsygoottisia geenipareja

Koiran sukusiitosaste on puolet sen vanhempien välisestä sukulaisuussuhteesta. Isä-tytär-parituksessa jälkeläisten sukusiitosaste on 25 %, puolisisarparituksessa 12,5 % ja serkusparituksessa 6,25 %. Sukusiitos vähentää heterotsygoottisten geeniparien osuutta jokaisessa sukupolvessa sukusiitosasteen verran, joten esimerkiksi puolisisarparituksessa jälkeläisten heterotsygotia vähenee 12,5 %. Myös todennäköisyys haitallisten resessiivisten ongelmien esiintuloon on puolisisarparituksessa 12,5 %.

Sukusiitos ei periydy. Jos koiran vanhemmat eivät ole keskenään sukua, pentujen sukusiitosaste on nolla.

Koirilla on rotuja muodostettaessa käytetty runsaasti sukusiitosta. Sukusiitoksella pyritään tuottamaan tasalaatuisia ja periyttämisvarmoja eläimiä. Jos huonot alleelit esiintyvät kaksinkertaisina sukusiitoksen ansiosta, niin mikseivät hyvätkin. Toisaalta sukusiitettynä eläin siirtää vain puolet perimästään jälkeläisilleen, jolloin edulliset homotsygoottiset alleeliyhdistelmät purkautuvat. Lisäksi jokainen yksilö kantaa perimässään useita haitallisia alleleja, joiden todennäköisyys tulla esiin jälkeläisissä kasvaa sukusiitoksen myötä, joten turvallisia sukusiitosyhdistelmiä ei ole.

Haitat alkavat näkyä, kun sukusiitosaste ylittää 10 %

Tutkimuksissa on todettu sukusiitoksen haittavaikutusten alkavan näkyä eläimen sukusiitosasteen ylittäessä 10 %. Silloin todennäköisyys hedelmällisyyden ja elinvoiman heikkenemiseen kasvaa, ja nähdään esimerkiksi lisääntymisvaikeuksia, pentukuolleisuuden nousua, pentujen epämuodostumia, vastustuskyvyn heikkenemistä sekä tulehdusalttiutta. Ilmiötä kutsutaan sukusiitostaantumaksi. Jos sukusiitosaste kasvaa hitaasti monen sukupolven aikana, haitat ovat pienemmät kuin nopeassa sukusiitoksessa eli lähisukulaisten yhdistämisessä.

Sukusiitosasteen suuruus riippuu laskennassa mukana olevien sukupolvien määrästä, joten vain sellaisia sukusiitosasteita voi verrata keskenään, jotka on laskettu täsmälleen samalla sukupolvimäärällä. Jalostuksessa suositellaan neljän-viiden sukupolven perusteella lasketun sukusiitosasteen pitämistä alle 6,25 %.

Kennelliiton jalostustietojärjestelmässä sukusiitosprosentti lasketaan sillä sukupolvimäärällä, jonka kohdalla tunnettujen (tallennettujen) esivanhempien määrä ylittää vielä 50 %. Esimerkiksi kuudennessa sukupolvessa on sukutaulupaikkoja 64 esivanhemmalle. Jos esivanhemmista vähintään 33 kpl on tiedossa, sukusiitosaste lasketaan kuuden sukupolven mukaan. Jos taas vaikkapa emän puolella ei sukutaulutiedoissa ole esivanhempia tuossa kohtaa enää ollenkaan, on kuudennessa sukupolvessa tiedossa enintään 32 koiraa, jolloin sukusiitosaste lasketaan viiden sukupolven mukaan.

(Lähde: MMT Katariina Mäki, Suomen Kennelliitto, www.kennelliitto.fi)

Sukusiitosprosentin kehitys													
Vuosi	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
%	5	5,7	4,33	4,04	3,68	3,69	3,16	2,75	2,95	1,93	0,77	1,8	0,5
Vuosi	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
%	2,72	1,45	1,92	1,27	1,66	1,01	1,29	0,91	1,25	1,65	1,74	0,51	1,1
Vuosi	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	
%	0,69	1,56	1,17	1,68	1,55	1,76	1,82	1,92	0,66	1,82	1,15	0,72	

Rodun vuosittainen sukusiitosaste

Sukusiitosasteeseen vaikuttaa kuitenkin vääristävästi tuontikoirien jalostuskäyttö, sillä useimmista tuontikoirista Kennelliiton jalostustietojärjestelmään on tallennettu vain kolmen polven sukutaulu Kennelliiton yleisen käytännön mukaisesti. Ulkomaisten, Suomeen rekisteröimättömien urosten osalta Kennelliitto tallentaa kahden polven sukutaulun. Sukupolvitiedot ovat näin ollen osaltaan puutteelliset ja jalostustietojärjestelmän ilmoittama sukusiitosaste on aliarvio todellisesta lukemasta. Yleiskuvan tilanteesta luvut kuitenkin antavat, eikä sukusiitosprosentteissa ilmene suuntausta huonompaan.

4.1.2 Jalostuspohja

Taulukko 2. Jalostuspohja per sukupolvi (rekisteröintivuosi)

	2025	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015
Per sukupolvi (4 vuotta)											
- pentueet	71	72	74	73	71	81	81	94	91	93	97
- jalostukseen käytetyt eri urokset	39	38	39	37	45	54	51	63	56	57	61
- jalostukseen käytetyt eri nartut	52	49	56	55	54	56	59	72	72	77	75
- isät/emät	0,75	0,78	0,70	0,67	0,83	0,96	0,86	0,88	0,78	0,74	0,81
- tehollinen populaatio	62 (44%)	60 (42%)	65 (44%)	63 (43%)	68 (48%)	74 (46%)	75 (46%)	92 (49%)	88 (48%)	92 (49%)	93 (48%)
- uroksista käytetty jalostukseen	8%	10%	12%	11%	12%	14%	13%	14%	16%	19%	20%
- nartuista käytetty jalostukseen	13%	17%	24%	24%	26%	30%	25%	26%	23%	25%	26%

Isät/emät -luku

Isien ja emien välinen luku eli kuinka lähellä jalostukseen käytettyjen urosten lukumäärä on narttujen lukumäärään = 1 molempia käytetään yhtä paljon ja perinnöllinen vaihtelu säilyy laajempänä. Kun lukua tarkistellaan per yksi sukupolvi (4 vuotta) vuonna 2025 luku rekisteröintivuosittain katsottuna on 0,81 eli narttujen/urosten käyttö on tasaista. Luku on pysynyt tasaisena vuosittain. Tavoitteena olisi, ettei se laske 0,7 alapuolelle (vuonna 2022 on tapahtunut liian suuri lasku per sukupolvi) ja pysyisi mahdollisimman lähellä 1. Silloin uroksia käytettäisiin yhtä paljon kuin narttuja.

Vuosi	2025	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015
-------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------

Per vuosi											
Isät /emät	0,81	0,81	0,86	0,75	0,76	0,84	0,69	0,86	0,92	0,89	0,88
Per sukupolvi (4 vuotta)											
Isät /emät	0,75	0,78	0,70	0,67	0,83	0,96	0,86	0,88	0,78	0,74	0,81

Tietoa tehollisesta populaatiokoosta

Tehollinen populaatiokoko on laskennallinen arvio rodunperinnöllisestä monimuotoisuudesta. Tehollinen populaatiokoko kertoo kuinka monen yksilön geenimuotoja tietyssä rodussa tai kannassa on. Esimerkiksi lukema 50 tarkoittaa, että rodun sukusiitosaste kasvaa yhtä nopeasti kuin jos rodussa olisi 50 tasaisesti jalostukseen käytettyä koiraa. Mitä pienempi tehollinen koko on, sitä nopeammin rodun sisäinen sukulaisuus kasvaa ja perinnöllinen vaihtelu vähenee. Samalla sukusiitoksen välttäminen vaikeutuu.

Tehollinen koko arvioidaan aina sukupolvea kohden. Sukupolven pituus on seurakoirilla kolmesta neljään ja käyttökoirilla viisi vuotta. Nyrkkisääntönä on, että tehollinen koko on enintään neljä kertaa tänä aikana jalostukseen käytettyjen, eri sukuisten urosten lukumäärä.

Paras tapa arvioida tehollista populaatiokokoa perustuu rodun keskimääräisen sukusiitosasteen kasvunopeuteen. Jos aineisto ei ole sukupuiltaan tarpeeksi täydellinen, voidaan käyttää jalostuskoirien lukumääriin perustuvaa laskentaa, joka on käytössä myös Suomen Kennelliiton jalostustietojärjestelmässä Koiranetissä. Tämä antaa kuitenkin tehollisesta koosta suuren yliarvion, koska siinä oletetaan, etteivät jalostuskoirat ole toisilleen sukua ja että niillä on tasaiset jälkeläismäärät.

Jos sukusiitosasteen kasvunopeuteen perustuva tehollinen koko on alle 50–100, rodusta häviää geenimuotoja niin nopeasti, ettei luonto pysty tasapainottamaan tilannetta. Silloin on keskityttävä säilyttämään mahdollisimman monen yksilön geenejä käyttämällä mahdollisimman useaa eri koiraa jalostukseen ja huolehtimalla, että niiden jälkeläismäärät pysyvät tasaisina. Toisaalta suurimmalla osalla roduistamme on kantoja myös ulkomailla, jolloin voi olla mahdollista tuoda maahamme ”uutta verta”. Monella rodulla ulkomailta ei kuitenkaan ole saatavissa sen erilaisempaa geenimateriaalia kuin kotimaastakaan. (Lähde: MMT Katariina Mäki, Suomen Kennelliitto, www.kennelliitto.fi)

Mitä suurempi rodun tehollinen populaatiokoko on, sitä paremmin perinnöllinen vaihtelu säilyy rodussa. Pieni tehollinen koko tarkoittaa nopeaa sukusiitoksen lisääntymistä.

	2025	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015
- tehollinen populaatio	62 (44%)	60 (42%)	65 (44%)	63 (43%)	68 (48%)	74 (46%)	75 (46%)	92 (49%)	88 (48%)	92 (49%)	93 (48%)
- uroksista käytetty jalostukseen	8%	10%	12%	11%	12%	14%	13%	14%	16%	19%	20%
- nartuista käytetty jalostukseen	13%	17%	24%	24%	26%	30%	25%	26%	23%	25%	26%

Rodun tehollinen populaatiokoko

Tuloksia analysoitaessa on huomioitava, että Kennelliiton jalostustietojärjestelmässä käytetty jalostuskoirien lukumäärään perustuva tehollisen populaatiokoon laskukaava antaa suuren yliarvion todelliseen tilanteeseen nähden, sillä se ei ota huomioon jalostuskoirien keskinäisiä sukulaisuussuhteita.

Taulukko 3. Viimeisen 10 vuoden aikana jalostukseen runsaimmin käytetyt 15–20 urosta.

			Tilastointiaikana				Toisessa polvessa		Yhteensä	
#	uros	synt.	Pentueita	Pentuja	%-osuus	kumulat.%	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1.	THUNDERCLAP HEART OF HAPPINESS	2021	8	34	4,16%	4%	0	0	8	34
2.	THUNDERCLAP JASPER	2016	10	32	3,91%	8%	9	31	10	32
3.	RED-DEEGO DRAGON'S RED DIAMOND	2017	6	31	3,79%	12%	19	80	6	31
4.	ARES NORD BEST	2018	6	24	2,93%	15%	0	0	6	24
5.	JO-KIN'S VODKA ASTON MARTINI	2015	5	22	2,69%	17%	2	8	5	22
6.	JO-KIN'S DARTH VADER IS NOT MY FATHER	2017	6	21	2,57%	20%	2	10	6	21
7.	KNIGHT OF FORTUNE SHAN TAO	2018	4	20	2,44%	22%	0	0	4	20
8.	CALLE	2013	5	20	2,44%	25%	2	8	5	20
9.	SUZITZU LORD CHARLES	2014	4	19	2,32%	27%	18	57	4	19
10.	LASHALIMAR CRACKER JAX	2011	6	18	2,20%	29%	11	39	6	18
11.	LEEWARD'S COPPER SHOW STOPPER	2013	4	16	1,96%	31%	7	28	4	16
12.	ZYSS GALACTIC GHOST	2010	3	15	1,83%	33%	1	3	4	19
13.	XMAS GIFT ODESSA JOY	2022	3	15	1,83%	35%	0	0	3	15
14.	THAISU MADE FOR CAMELLE	2014	3	15	1,83%	37%	5	13	3	15
15.	RED-DEEGO HIPPIY DRAGON	2011	3	14	1,71%	39%	5	23	4	19
16.	BASSTRICK'S KISS ME AGAIN	2014	4	14	1,71%	40%	2	13	4	14
17.	ADORE CHARM BESIDE	2017	4	14	1,71%	42%	1	5	4	14
18.	BEAUTY DIAMOND	2017	2	14	1,71%	44%	1	1	2	14

	RAINBOW OF HAPPINES									
19.	MOONLION SPEEDY LAMBORGHINI	2017	2	13	1,59%	45%	5	19	2	13
20.	ZYSS ZECRET NIGHT PANTHER	2011	4	13	1,59%	47%	1	5	4	13

Taulukko 4. Viimeisen 10 vuoden aikana jalostukseen runsaimmin käytetyt 15–20 narttua

			Tilastointiaikana			Toisessa polvessa		Yhteensä	
#	narttu	synt.	Pentueita	Pentuja	%-osuus	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1.	SHALEHAN CHELSI REDDEGO	2014	4	21	2,57%	4	19	4	21
2.	PARSIALAN LITTLE PRINCESS	2015	3	18	2,20%	5	19	3	18
3.	RED-DEEGO DRAGONS BRIDE	2010	3	17	2,08%	7	27	4	22
4.	THUNDERCLAP CINDERELLA	2014	3	17	2,08%	8	28	3	17
5.	JO-KIN'S I BELIEVE IN FAIRIES	2015	3	16	1,96%	3	11	3	16
6.	MILASHA VESELIY GREMLIN	2018	4	15	1,83%	2	8	4	15
7.	RED-DEEGO EMPRESS OF DRAGONS	2013	4	14	1,71%	12	55	4	14
8.	SLAWNA SAMBA ASTARTE GOLD	2021	2	14	1,71%	0	0	2	14
9.	DALTRICIA NERTHUS	2014	2	13	1,59%	2	6	2	13
10.	TELLENMUSSU KAT TÄHTI TAIVAAN HULDA	2017	3	13	1,59%	1	5	3	13
11.	THUNDERCLAP SOPHIE	2019	3	13	1,59%	1	1	3	13

12.	PARSIALAN ROCKIN OH BABY DOLL	2018	3	12	1,47%	1	3	3	12
13.	JO-KIN'S CAN'T READ WITHOUT MY LIPSTICK	2021	2	11	1,34%	0	0	2	11
14.	BESAMANO'S PRETTY AS PAINTING	2018	3	11	1,34%	1	1	3	11
15.	LUCOTT EXTRAORDINA RY	2017	2	11	1,34%	0	0	2	11
16.	TELLENMUSSU KAT TAIKAYÖN SULOINEN STINA	2019	3	11	1,34%	2	4	3	11
17.	WANZILLA IHQU MERCEDES	2012	3	11	1,34%	1	4	3	11
18.	TELLENMUSSU KAT SO TAIKAYÖ	2013	2	10	1,22%	6	22	2	10
19.	RED-DEEGO DRAGON BLOOD	2019	2	10	1,22%	0	0	2	10
20.	SUZITZU LADY NATALIA	2018	2	10	1,22%	0	0	2	10

Jalostuskoirien käyttömäärät

Jalostuskoirien käyttömäärät ovat pysyneet kohtuullisella tasolla tarkastelujakson aikana. Kuitenkin 11 uroksen pentumäärä ylittää JTO:n suosituksen jalostuskoirille (uroksen jälkeismäärän ei tulisi ylittää 5 % yhden sukupolven aikana rekisteröityjen rodun yksilöiden kokonaismäärästä). Suurin yksittäinen käyttömäärä on 8 pentuetta/34 pentua yhdellä uroksella. Nartuilla 4 pentuetta/21 pentua on korkein pentuemäärä yksittäisellä koiralla.

Jalostuskoirien keskinäinen sukulaisuus

Kahden eniten käytetyn uroksen taustalta löytyy sama narttu; Mifcah's Slight Ege. Lisäksi eniten käytetyn uroksen isä on listalla itse kolmantena; Red-Deego Dragon's Red Diamond. Tämä uros on myös tehnyt pentueen käytetyimmän nartun kanssa. Kyseisen koiran takaa löytyy myös ulkomainen uros, jota on käytetty Euroopan laajuisesti huomattavan paljon; Santosha D'Ya Feel Lucky. Tämä koira löytyy hyvin monen nykykoiran takaa. Vertailua vaikeuttaa koiranetissä tuontikoirien ja ulkomaalaisten samojen koirien esiintyminen eri kirjoitusasuissa useaan kertaan.

4.1.3 Rodun populaatiot muissa maissa

Suomeen on tuotu koiria pääasiassa Ruotsista, Norjasta, Venäjältä, Virosta sekä Isosta-Britanniasta. Nämä maat ovat myös aktiivisimpia shih tzu -maita (Virossa näistä vähiten rekisteröintejä). Suurimmalla osalla koirista taustalta löytyvät samat suvut, joten rodun populaatio on melko sama kaikkialla. Myös amerikkalaisten koirien alkukanta lähtee samoista koirista kuin täällä, vaikka populaation rakenne (linjat) poikkeaa nykyään Euroopasta. Aasiassa koirat pohjautuvat lähinnä amerikkalaisiin sukuihin ja kasvatustoiminta on pientä. Eniten shih tzuja rekisteröidään tällä hetkellä Isossa-Britanniassa. Verrattuna esimerkiksi pohjoismaihin erot ovat huimia. Norjassa on vuonna 2025 rekisteröity 118 shih tzuja, Suomessa 68 mutta Iso-Britanniassa samaan aikaan 1124 kpl. Muiden vuosien rekisteröintimäärät löytyvät alla olevasta taulukossa. Lisäksi Isossa-Britanniassa osa pennuista jää rekisteröimättä, jos ne menevät lemmikeiksi. Rekisteröintimäärät ovat kuitenkin laskeneet sielläkin 10 vuoden aikana rajusti.

Shih tzujen rekisteröinnit Isossa-Britanniassa 2015 - 2025											
Vuosi	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Pentuja kpl	3636	3420	3119	2650	2186	2155	2337	1906	1586	1273	1124

Shih tzujen rekisteröinnit Norjassa 2015 – 2025											
Vuosi	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Pentuja kpl	143	181	156	134	106	171	225	195	162	152	118

Shih tzujen rekisteröinnit Suomessa 2015 - 2025											
Vuosi	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Pentuja kpl	106	86	112	100	51	79	66	115	67	68	68

4.1.4 Yhteenveto populaation rakenteesta ja jalostuspohjasta

Rodun jalostuspohjan laajuus

Shih tzu on saanut alkunsa muutamasta länteen pelastetusta yksilöstä, mutta jo Kiinassa rotuun sekoitettiin muita samankaltaisia rotuja (kiinanpalatsikoiran ja lhasa apson kaltaisia yksilöitä) ja samaa jatkettiin lännessä 50-luvulle asti, joten todellisuudessa kannan monimuotoisuus on suurempi kuin nämä muutamit yksilöt.

Rotu on myös hyvin suosittu muualla maailmassa, joten vierassukuista jalostusmateriaalia on saatavilla. Suomalaiset kasvattajat ovat käyttäneet tätä hyödyksi.

Tärkeimmät jalostuspohjaa kaventavat tekijät

Jalostuspohjaa kaventaa yksittäisten urosten tai (harvemmin) narttujen runsas käyttö, mitä ei shih tzuilla ole havaittavissa. Yksikään yksilö ei ole tehnyt kymmenvuotistarkastelukaudella 2015–2025 yli 51

pentua. Tänä aikana pentuja on Suomessa syntynyt 829 pentua (2015–2025) ja näin ollen eniten jälkeläisiä 10 vuotiskaudella 2015–2025 saaneen uroksen (34 pentua) osuus kannasta on 4,1 %.

Jälkeläismäärään perustuva PEVISA-ohjelma

Rodulla ei ole jälkeläismäärään perustuvaa PEVISA-ohjelmaa.

4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet

4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta

Rotumääritelmän mukaan shih tzu on älykäs, aktiivinen, valpas, ystävällinen ja itsenäinen. Käyttötarkoitus on seurakoiria.

4.2.2 Jakautuminen näyttely- / käyttö- / tms. -linjoihin

Shih tzu on puhdas seurakoiria, jonka kanssa harrastetaan aktiivisesti lähinnä näyttelyitä, agilitya sekä rally-tokoa. Jakautumista erillisiin linjoihin käyttötarkoituksen suhteen ei ole.

4.2.3 PEVISA-ohjelmaan sisällytetty luonteen ja käyttäytymisen ja/tai käyttöominaisuuksien testaus ja/tai kuvaus

Rodulla ei ole luonteeseen ja käyttäytymiseen PEVISA-ohjelmaa.

4.2.4 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa

Luonteeltaan shih tzu on älykäs, leikkimielinen ja kaikille ystävällinen. Luonteen leikkimielisyys myös säilyy pitkälle vanhuuteen saakka. Shih tzu soveltuu käyttötarkoitukseensa seurakoirana erinomaisesti, koska se on erittäin seurallinen, eikä sillä ole juuri lainkaan vahti- tai metsästysviettiä. Rotu sopii mainiosti nykypäivän kaupunkeihin keskittyvään asumiseen luonteensa ja kokonsa puolesta, mutta siitä saa myös esimerkiksi erinomaisen seurakoiran maalle. Shih tzut eivät karkaa helposti, ne eivät lähde riistan perään metsässä, eivätkä ne ole aggressiivisia muita koiria tai eläimiä kohtaan. Shih tzut sopeutuvat helposti muuttuviin tilanteisiin, eikä luonteeseen kuulu arkuutta, vaan päinvastoin shih tzut ovat monesti jopa tyhmänrohkeita.

Luonnekysely

Kennelliiton tekemässä terveyskyselyn* luonneosiossa kysyttiin esiintyykö koiralla jokapäiväistä elämää hankaloittavaa luonneongelmaa ja 66,7% vastauksista oli "ei esiinny". Arkuutta ja pelkotiloja oli 8% kyselyyn vastanneista ja suurin yksittäinen ongelma oli eroahdistus (20%). Kukaan vastanneista (75 vastausta) ei ilmoittanut koiralla olevan vihaiisuutta ihmistä kohtaan. Sisäsiisteyteen liittyviä ongelmia raportoi 12% vastanneista.

- *lähde Terveyskyselyn vastaukset saatu Kennelliitolta toukokuussa 2020 ja analysoitu vuonna 2020

Luonnetesti ja MH-luonnekuvaus

Rodussa ei tällä hetkellä ole luonnetestattuja tai MH-kuvattuja yksilöitä.

Jalostustarkastus

Jalostustarkastuksia ei ole tehty.

Näyttelyt

Näyttelyt ovat ehdottomasti yleisin harrastusmuoto shih tzuille. Shih tzun tulee olla kehässä tuomarin käsiteltävissä ja liikkua ujostelematta häntä ylhäällä. Pääasiassa Suomen näyttelykehissä esiintyneet koirat ovat juuri tällaisia. Harvoin kehissä näkee arkoja yksilöitä, aggressiivisia tuskin koskaan.

Erot eri maiden populaatioiden välillä

Rodussa ei tiettävästi eri maiden populaatioiden välillä esiinny luonne-eroja.

Sukupuolten väliset erot

Rodussa ei ole suurta eroa eri sukupuolten käyttäytymisen kesken, tieto perustuu kyselyyn johon kasvattajat ovat vastanneet.

4.2.5 Käyttö- ja koeominaisuudet

Rodun alkuperäinen käyttö

Shih tzu on käyttöominaisuuksiltaan seurakoira, mutta rodun aktiiviset ja miellyttämisenhaluiset yksilöt soveltuvat myös esimerkiksi agilityyn, rally-tokoon tai nosework:in.

Käyttöominaisuuksien säilyttäminen

Rodulla ei ole käyttöominaisuuksia.

Vertailu rodun kotimaahan ja muihin tärkeisiin maihin

Vertailutuloksia ei ole saatavilla.

Kokeet

Shih tzulla ei ole käyttökoetuloksia. Koekäyntejä ja –tuloksia löytyy agilitysta sekä rally-tokosta. Agilitysa rotu hyötyi vuoden 2018 sääntömuutoksesta, pikkumini-luokan tuleminen uudeksi kokoluokaksi, jonka jälkeen uusien harrastajien kynnys tutustua lajiin on madaltunut. Vuonna 2018 virallisissa kisoissa shih tzut saavuttivat 10 tulosta, mutta jo seuraavana vuonna virallisia tuloksia saavutettiin 98. Rodussa ei ole vielä yksilöitä, jotka olisivat saavuttaneet FI AVA- tai FI AVA-H-titteliä, mutta kotimaisilla arvokisakentillä rotuedustusta on jo nähty.

Rally-tokossa rodun edustajia kisakentillä nähtiin ensimmäisen kerran vuonna 2024, jolloin shih tzut saavuttivat 5 tulosta. Vuonna 2025 tuloksia saavutettiin jo 16. Rodussa ei ole vielä yksilöitä, jotka olisivat saavuttaneet FI RTVA-titteliä.

Laji/vuosi	2025	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018
Agility	31	16	18	21	14	42	98	10
Rally-toko	16	5						

Hyötykoira-, virka- tai muu työkäyttö

Yksi shih tzu on saanut Kennelliiton sankarikoiran palkinnon pelastaessa isännän sairaskohtauksen vuoksi. Shih tzuja on koulutettu myös kaverikoiratoimintaan. Kuitenkaan rotu ei tietääksemme ole työkäytössä missään.

Alkuperäiset, rodunomaiset käyttäytymistarpeet ja niiden täyttäminen

Rodun alkuperäiset käyttäytymistarpeet ovat hieman hämärän peitossa, mutta useimpien lähteiden mukaan rotu on ollut tempelikoirana haukullaan pahoja henkiä pois ajava vartija ja myöhemmin keisarillisessa hovissa haukullaan ilmoittanut vieraista ihmisistä ja eläimistä. Nykypäivän shih tzu ilmoittaa haukullaan isännilleen vierailijoiden saapumisen reviirilleen ja haukkumisella ilmoitetaan myös kaikesta epäilyttävästä esimerkiksi pihapiirissä. Pieni vartijakoira asuu siis edelleen nykypäivän seurakoirassa.

4.2.6 Käyttäytyminen kotona sekä lisääntymiskäyttäytyminen

Yksinoloon liittyvät ongelmat

Kennelliiton tekemässä terveyskyselyn luonneosiossa kysyttiin eroahdistuksesta ja 20 % (75 vastausta) kyselyyn vastanneista ilmoitti yksinolon aiheuttavan koiralle ongelmia.

Lisääntymiskäyttäytyminen

Kennelliiton tekemässä terveyskyselyssä 2,7 % kyselyyn vastanneista ilmoitti yliseksuaalisuuden aiheuttavan ongelmia.

Sosiaalinen käyttäytyminen

Kennelliiton tekemässä terveystarkastuksessa 4 % kyselyyn vastanneista ilmoitti käytöksen toisia koiria kohtaan aiheuttavan ongelmia, vihaisuutta tai arvaamattomuutta. Suurimmalla osalla shih tzuista ei yleensä ole sosiaalisia ongelmia, vaan shih tzu hakeutuu mielellään toisten koirien ja ihmisten pariin.

Pelot ja ääniherkkyys

Terveystarkastuksessa ei tullut ilmi yhtään pelokasta tai ääniherkkää koiraa, mutta niitäkin tietyvästi on kannassa. Niiden määrä ei kuitenkaan liene suuri.

Ikään liittyvät käytöshäiriöt

Terveystarkastuksen perusteella suuria ikään liittyviä käytöshäiriöitä ei oltu havaittu. Shih tzun luonne on yleensä tasainen ja pysyy sellaisena läpi ikäkausien.

Rakenteelliset tai terveydelliset seikat, jotka voivat vaikuttaa koirien käyttäytymiseen

Kiputilat voivat vaikuttaa koiran käytökseen, mutta mitään tiettyä shih tzun rakenteellista riskiä tai sairautta, joka aiheuttaisi ongelmia juuri tälle rodulle, ei voi luetteloida.

4.2.7 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohtista sekä niiden korjaamisesta

Keskeisimmät ongelmat

Terveystarkastuksen perusteella suurimmaksi ongelmaksi kohosi eroahdistus. Shih tzu on hyvin perhekeskeinen koira ja se muodostuu ongelmaksi joillakin yksilöillä.

Ongelmien syyt ja vähentäminen

Eroahdistusta voi välttää pentuiän koulutuksella sekä jalostuksellisesti. Vihaista, ääniarkaa tai selkeästi arkaa koiraa ei saa käyttää jalostukseen. Luonne periytyy voimakkaasti, joten vanhempien luonteeseen tulee kiinnittää huomiota.

4.3. Terveys ja lisääntyminen

4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet ja viat

PEVISA-ohjelman voimaantulovuosi sekä ohjelman muutokset

Shih tzujen perinnöllisten vikojen ja sairauksien vastustamisohjelma eli PEVISA ajalle 1.1.2024-31.12.2024

Pentueen vanhemmilla tulee olla astutushetkellä voimassa oleva patellaluksaatio- ja silmätarkastuslausunto. Rekisteröinnin raja-arvona on patellaluksaation aste 2 ja tuloksen 2 saanut koira voidaan parittaa vain tuloksen 0 saaneen koiran kanssa.

Astutushetkellä tulee toisella vanhemmalla olla hyväksytty kävelytesti. Rekisteröinnin raja-arvona on BOAS-aste 1 ja tuloksen 1 saanut koira voidaan parittaa vain tuloksen 0 saaneen koiran kanssa.

Ulkomaisia koiria koskeva poikkeus: Ei vaadita PEVISA-tutkimuksia. (narttu 1, uros 2 pentuetta) HUOM! ulkomaisia koiria koskeva PEVISA-poikkeus ei koske koiria, joilla on BOAS testitulos 1 tai patellaluksaatio aste 2.

Shih tzujen perinnöllisten vikojen ja sairauksien vastustamisohjelma eli PEVISA ajalle 1.1.2025-31.12.2026.

Pentujen vanhemmilla tulee astutushetkellä olla hyväksytty kävelytestitulos sekä voimassa oleva polvitutkimus- ja silmätarkastuslausunto. Rekisteröinnin raja-arvona on polvilumpioluksaation aste 2. Polvitutkimustuloksen 2 saanut koira voidaan parittaa vain tuloksen 0 saaneen koiran kanssa.

Rekisteröinnin raja-arvona on BOAS-aste 2 ja asteen 1 tai 2 saanut koira voidaan parittaa vain tuloksen 0 saaneen koiran kanssa.

Ulkomaisia koiria koskeva poikkeus: Ei vaadita PEVISA-tutkimuksia (nartut 1 pentue, urokset 2 pentuetta). HUOM! Ulkomaisia koiria koskeva PEVISA-poikkeus ei koske ulkomaisia koiria, jotka yhdistetään koiriin, joilla on BOAS aste 1 tai 2 tai patellaluksaation aste 2.

PEVISA-ehdotus ajalle 1.1.2027-31.12.2029

Pentueen vanhemmilla tulee olla astutushetkellä voimassa oleva patellaluksaatio- ja silmätarkastuslausunto. Rekisteröinnin raja-arvona on patellaluksaation aste 2 ja tuloksen 2 saanut koira voidaan parittaa vain tuloksen 0 saaneen koiran kanssa. Astutushetkellä tulee molemmilla vanhemmilla olla hyväksytty BOAS-testi. Rekisteröinnin raja-arvona on BOAS-aste 2, mutta tuloksen 1–2 saanut koira voidaan parittaa vain tuloksen 0 saaneen koiran kanssa.

Ulkomaisia koiria koskeva poikkeus: Ei vaadita PEVISA-tutkimuksia (narttu 1, uros 2 pentuetta).

Ulkomaisia koiria koskeva PEVISA-poikkeus ei koske koiria, joilla on BOAS-testitulos 1–2 tai patellaluksaation aste 2.

PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt viat ja sairaudet

Brakyeafaalinen oireyhtymä

Joidenkin koira- ja kissarotujen jalostuksessa on suosittu lyhyttä kuonoa ja kalloa. Tällaista pään muotoa kutsutaan brakyeafaaliseksi. Brakyeafalia ei ole eläimillä normaalisti esiintyvä tila, vaan seurausta ihmisen pyrkimyksestä vahvistaa haluttuja fyysisiä ominaisuuksia. Liian lyhyt kuono vaarantaa hengitys- ja lämmönsäätelyjärjestelmän normaalin toiminnan ja altistaa siksi eläimet vakaville terveysongelmille. Tilaa kutsutaan brakyeafaaliseksi oireyhtymäksi (brachycephalic obstructive airway syndrome, BOAS).

Rotumääritelmä vaatii shih tzulle leveän ja poimuttoman kuono-osan, jossa on hyvin avoimet sieraimet. Ahtaat sieraimet ovat vakava virhe. Kuonon pituus kirsun kärjestä otsapenkereeseen on noin 2,5 cm. Rodun CFR on keskimäärin 0.28 perustuen viimeisimpien (vuoden 2024 ja 2025) BOAS-testien yhteydessä tehtyihin mittaustuloksiin. Koiran pään runsas karvoitus voi antaa harhaanjohtavan kuvan lyhyemmästä kuonosta.

Kuvassa on sivusta kuvattu tyypillinen n. 2,5 cm pitkä shih tzun kuono. Kuonon päältä karvat on leikattu hyvin lyhyeksi, jotta kuono-osa näkyy paremmin.

Vaikutus koiran jokapäiväiseen elämään

Shih tzulla voi olla brakykefaliasta johtuvia oireita; hengitys voi olla äänekästä ja rasiuksensieto heikkoa. Kuuma sää, stressi tai innostuminen voivat aiheuttaa hengitys- ja lämmönsäätelyvaikeuksia. Pitkät lenkit voivat olla liian rasittavia ja kesällä ulkoilu täytyy ajoittaa viileään aikaan. Koira voi myös väsyä nopeasti leikissä.

Vaikutus koiran käyttöön käyttötarkoitukseensa

Seurakoirana shih tzun tärkein tehtävä on olla perheenjäsen ja seurakumppani. Mahdolliset hengitysvaikeudet tai lämmönsäätelyn heikkous voivat rajoittaa aktiivista yhdessäoloa (pidemmät lenkit, kuuma sää), mutta tavalliseen kotielämään shih tzu soveltuu yleensä silti hyvin.

Hoito ja paranemismahdollisuudet

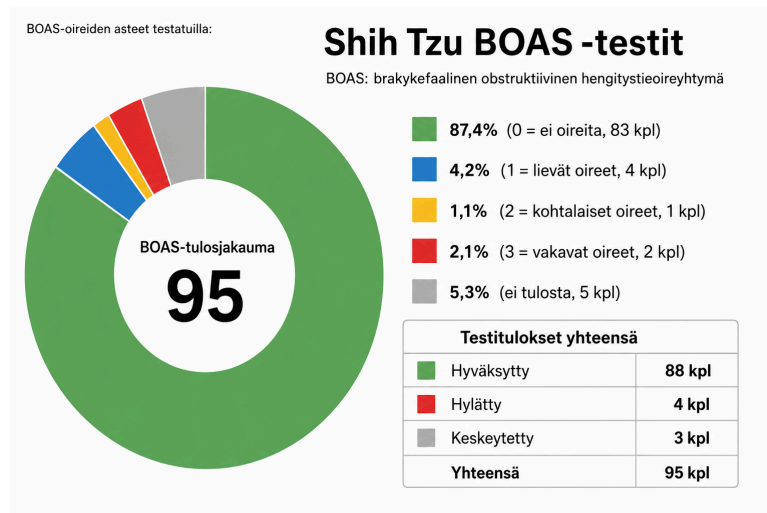
Tarvittaessa voidaan tehdä kirurgisia korjauksia (esim. sierainten laajennus, pehmeän kitlaen lyhennys). Leikkaus helpottaa usein oireita merkittävästi, mutta rakenne jää silti brakykefaaliseksi. Painonhallinta on erityisen tärkeää.

Periytymistapa

Polygeeninen (usean geenin yhteisvaikutus). Liittyy rodun rakenteeseen.

BOAS-testissä käyneitä shih tzuja on 95 kpl, joista tulos on hyväksytty 88 kpl, keskeytetty 3 kpl ja hylätty 4 kpl (5/2026).

BOAS-oireiden asteet testatuilla:

Prosentuaalisesti rodun tilanne on BOAS-testien tulosten perusteella hyvä. Testilomakkeiden perusteella rodun suurin ongelma eivät ole varsinaiset hengitysongelmat vaan ruumiinlämmön nousu rasituksessa ja stressitilanteissa, koska muutamit hylätyt BOAS-testit ovat johtuneet ensisijaisesti ruumiinlämmön noususta liian korkealle testitilanteessa.

Kaksi ensimmäistä tyypillisiä avoimia shih tzun sieraimia, kolmannessa kuvassa ahtaat sieraimet.

Polvinivelen sijoiltaanmeno eli patellaluksaatio

Polvinivelen rakenteelliset heikkoudet altistavat patellaluksaatiolle eli polvilumpion sijoiltaan meno. Jalka-asento on virheellinen ja polvilumpion telaurat ovat liian matalat.

Patellaluksaatiota esiintyy suhteellisen runsaasti kääpiöroduilla ja sellaisilla suuremmilla roduilla, joilla on suora takajalka. Vika on periytyvä. Polvilumpion rakennetta säätelevät useat eri geenit, joiden esilletuloa myös ympäristö muokkaa.

Pienikokoisilla roduilla polvilumpio luksoituu yleensä sisäänpäin (mediaalisesti). Patellaluksaatio on synnynnäinen ja jaetaan vian vakavuuden perusteella neljään eri asteeseen. Eläinlääkäri tutkii polvet tunnustelemalla. I - asteen luksaatiot ovat tavallisesti oireettomia eivätkä kaipaa hoitoa. II- ja III - asteen luksaatioissa koiralla havaitaan selviä liikkumisvaikeuksia. Ravatessaan koira koukistaa hetkittäin raajaansa sen sijaan että tukeutuisi sillä maahan (polvilumpio on luiskahtanut pois paikoiltaan), ja jatkaa sitten normaalia ravia (polvilumpio on palautunut paikoilleen). IV - asteen luksaatiossa polvilumpio on pysyvästi pois paikoiltaan. Usein oireet huomataan tapaturman jälkeen, vaikka kyseessä on synnynnäinen vika. Patellaluksaatio voi myös pahentua eikä nuorena saatu tulos välttämättä ole lopullinen. Tulee myös huomioida, että patellaluksaatiotutkimus ei kerro koiran riskistä sairastua

ristisideongelmaan.

Lievien patellaluksaation muotojen hoidoksi riittää yleensä lepo ja kipulääkitys. Jos tämä ei auta, patellaluksaatiota voidaan hoitaa kirurgisesti. Leikkausmenetelmiä on useita. Vaikeimman asteen luksaatioissa hoito voi vaatia useita leikkauksia ja ennuste voi olla huono.

(Lähde: <https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-terveys/perinnolliset-sairaudet-ja-koiran-hyvinvointi/polvilumpion-sijoiltaanmeno-patellaluksaatio>)

Vaikutus koiran jokapäiväiseen elämään

Pienillä roduilla, kuten shih tzulla, patellaluksaatio on melko yleinen. Koira voi hypähdellä kolmella jalalla hetken ja jatkaa sitten normaalisti. Lievissä tapauksissa arki sujuu lähes normaalisti, mutta vakavissa tapauksissa kipu ja ontuminen voivat rajoittaa liikkumista ja hyppimistä (esim. sohvalle).

Vaikutus koiran käyttöön käyttötarkoitukseensa

Seurakoirana tärkeintä on kivuton liikkuminen kotona ja lenkeillä. Vaikea patellaluksaatio voi vähentää halukkuutta leikkiä ja ulkoilla, mikä vaikuttaa koiran elämänlaatuun ja omistajan kanssa vietettyyn aikaan.

Hoito ja paranemismahdollisuudet

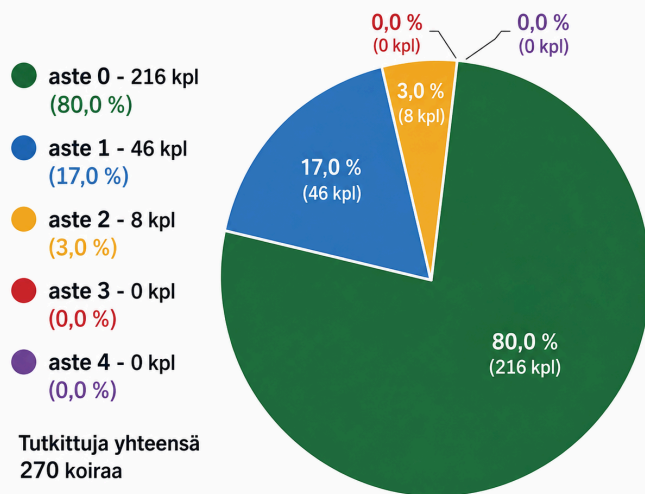
Lievissä tapauksissa riittää painonhallinta ja lihaskunnon ylläpito. Vaikeammissa tapauksissa leikkaus on usein tehokas, ja useimmat koirat toipuvat hyvin kuntoutuksen jälkeen.

Periytymistapa

Yleensä polygeeninen periytyminen. Alttius on perinnöllinen, erityisesti pienillä roduilla.

Vuosi	Syntyneitä	0	1	2	3	4	operoitu	Yhteensä
2015	97	5	3	0	0	0	0	8
2016	91	11	3	1	0	0	0	15
2017	88	11	3	0	0	0	0	14
2018	109	16	4	2	0	0	0	22
2019	53	6	0	0	0	0	0	6
2020	78	19	1	1	0	0	0	21
2021	89	21	0	0	0	0	0	21
2022	97	21	3	1	0	0	0	25
2023	59	6	1	0	0	0	0	7
2024	53	2	0	0	0	0	0	2
2025	77	0	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	891	118	18	5	0	0	0	141

Shih Tzu - patellaluksaatio

Silmäsairaudet

Erilaisia perinnöllisiä tai perinnölliseksi oletettuja silmäsairauksia on todettu yli 160 koirarodulla. Sairauksien merkityksellisyys koiran elämänlaadun ja näkökyvyn kannalta vaihtelee vähäisestä sokeuttavaan ja/tai kivuliaaseen tai muuten koiran hyvinvointia merkittävästi haittaavaan ongelmaan.

ECVO (European College of Veterinary Ophthalmologists) antaa koiranomistajille ja -kasvattajille neuvoja silmäsairauksien merkityksellisyydestä koiralle ja jalostukselle. Jalostusvalinnoilla tulee pyrkiä estämään/vähentämään ainakin vakavien, näköä uhkaavien ja/tai kipua tai leikkaushoitoa/jatkuvaa lääkitystarvetta aiheuttavien sairauksien ilmeneminen. Tässä artikkelissa mainitut jalostusrajoitukset perustuvat ECVO:n suositukseen, pentujen rekisteröintiin vaikuttavat ehdot on kirjattu rotukohtaisiin PEVISA-ohjelmiin.

Vaikutus koiran jokapäiväiseen elämään

Shih tzulla suuret, ulkonevat silmät altistavat ne kuivumiselle, ärsytykselle ja tulehduksille. Koira voi kärsiä silmien vuotamisesta, punoituksesta ja kivusta. Joissakin sairauksissa näkö voi heikentyä linssin naarmuuntuessa iän myötä, mikä vaikuttaa liikkumiseen etenkin hämärässä.

Vaikutus koiran käyttöön käyttötarkoitukseensa

Koska shih tzu on seurakoiraa, näköongelmat vaikuttavat lähinnä turvallisuuteen ja itsevarmuuteen arjessa. Näkökyvyn heikkeneminen voi lisätä varovaisuutta, mutta koira sopeutuu usein hyvin kotiympäristöön.

Hoito ja paranemismahdollisuudet

Monet silmäongelmat voidaan hoitaa lääkityksellä tai leikkauksella (esim. entropion, cherry eye). Geneettisissä verkkokalvosairauksissa (kuten PRA) paranemista ei ole ja näkö heikkenee pysyvästi.

Periytymistapa

Useat silmäsairaudet ovat perinnöllisiä; tavallisimmin autosomaalisesti resessiivisiä, mutta vaihtelua esiintyy sairauden mukaan.

Vuosi	Syntyneitä	Tutkittu	Tutkittu %	Terveitä	Terveitä %
2015	97	7	7%	1	14%
2016	91	12	13%	10	83%
2017	88	14	16%	6	43%
2018	109	16	15%	12	75%
2019	53	6	11%	5	83%
2020	78	21	27%	14	67%
2021	89	19	21%	10	53%
2022	97	25	26%	7	28%
2023	59	7	12%	5	71%
2024	53	2	4%	0	0%
2025	77	0	0%	0	

Diagnoosi	Esiintymiä	Koiria
Caruncular trichiasis, Todettu	2	2
Dermoidi, Todettu	1	1
Distichiasis, todettu	2	2
Distichiasis/Ektooppinen cilia, Todettu	16	16
Ei todettu perinnöllisiä silmäsairauksia	51	50
Ei todettu perinnöllisiä silmäsairauksia	4	4
Ei todettu perinnöllisiä silmäsairauksia, Todettu	4	4
Entropion / Trichiasis, todettu	2	2
Iris hypoplasia, Todettu	1	1
Kaihin laajuus, Lievä	1	1
Keratiitti, Todettu	5	5
Keratiitti (CSK) / Pannus, todettu	1	1
Kortikaalinen katarakta, Todettu	5	5
Kuivasilmäisyys, Todettu	1	1
Lasiaisprolapsi/lasiaisvuoto, Todettu	2	2
Makroblepharon/silmäluomen ulospäin kiertyminen, Todettu	4	4
Matala silmäkuoppa, ulkoneva silmä, Todettu	3	3
PHTVL/PHPV, Sairauden aste 1	1	1
PRA, Todettu	1	1
Sarveiskalvon dystrofia/degeneraatio, Todettu	1	1
Silmäluomen sisäänpäin kiertyminen, Todettu	8	8
Silmämuutosten vakavuus, Vakava	2	2
Trichiasis, Todettu	6	6

Silmät

Shih tzujen silmätutkimustuloksia saapuu vuosittain (RD, PRA, HC, Luxatio lentis) eikä suuria ongelmia ole havaittavissa. Tuloksista löytyy silmäluomen sisäänpäin kiertymiä, Distichiasis ja Caruncular trichiasis löydöksiä. Koiraa, jolla esiintyy ylimääräisiä ripsiä (distichiasis, trichiasis) tai makroblepharon, ei saa käyttää jalostukseen, kuin näiltä osin terveysilmäisen koiran kanssa. Silmistään operoituja koiria ei saa käyttää jalostukseen. Muut löydökset ovat yksittäisiä. Kaksi PRA-tapausta on todettu virallisissa silmätutkimuksissa.

Silmävammat ovat rodulla melko yleinen ongelma. Silmissä tavataan tapaturmaisesti aiheutuneita reikiä/haavaumia ja sen vuoksi silmien kokoon on kiinnitettävä jalostuksessa huomiota eikä niiden suuruutta saa liioitella. Silmävammat ovat usein varsin kivuliaita ja pitkäaikaisia hoitaa, ja pahimmillaan ne voivat johtaa jopa silmän poistoon. Rotumääritelmässä on huomautus siitä, että silmät eivät saa olla

ulkonevat.

Ylimääräiset ripset

Ylimääräisten ripsien (distichiasis ja ektooppinen cilia) karvatuppi sijaitsee luomirauhasessa tai sen vieressä. Distichiasiksessa, joka on näistä lievempi, karva kasvaa ulos luomen vapaasta reunasta. Oireet riippuvat karvan paksuudesta ja kasvusuunnasta. Ohuet, ulospäin suuntautuvat karvat aiheuttavat tuskin lainkaan oireita, paksummat ja silmän pintaan osuvat karvat sitä vastoin voivat aiheuttaa eriasteisia ärsytysoireita: lievää vuotamista ja räpyttelyä tai voimakkaampia kipuoireita ja jopa sarveiskalvovaurioita. Ripsiä voi irrota ja kasvaa takaisin karvan vaihtumisen yhteydessä.

Ektooppinen cilia kasvaa luomen sisäpinnan sidekalvon läpi ja aiheuttaa lähes aina voimakkaat kipuoireet (siristys, hankaaminen ja vetistys) ja sarveiskalvovaurioita.

Hoitona on tarvittaessa ripsien nyppiminen (ripset kasvavat takaisin) tai karvatuppien tuhoaminen joko polttamalla tai jäädyttämällä (distichiasis) tai ripsen ja karvatupen poistaminen kirurgisesti (ektooppinen cilia). Ylimääräisten ripsien merkitys koiralle on usein melko vähäinen, jolloin koiria voi perustellusta syystä käyttää jalostukseen, mutta mieluiten terveen kumppanin kanssa. Vakavia tapauksia (ektooppinen cilia ja selkeitä oireita aiheuttavat distichiasis) ei kuitenkaan pidä käyttää jalostukseen.

(lähde; <https://www.kennelliitto.fi/perinnolliset-sairaudet-ja-koiran-hyvinvointi/yleisimmat-silmasairaudet>)

Entropion eli luomen sisääнкиertymä

Entropion on tavallisimmin alaluomessa esiintyvä virheasento, jolloin luomi kiertyy sisäänpäin aiheuttaen silmän pinnan ärtymistä luomen karvojen / ihon osuessa silmän pintaan. Tyypillinen oire on silmän kyynelehtiminen roskan tunteen takia. Lyhytkuonoisilla koiraroduilla entropion esiintyy tavallisimmin nenänpuoleisessa alaluomessa, jolloin myös alaluomen kyynelkanavan aukko kiertyy liiaksi sisään, eikä siten viemäroksi kyyneliä normaalisti. Tämä lisää kyynelehtimistä. Isommilla koiraroduilla entropion voi liittyä liian suureen luomirakoon (makroblepharon), jolloin alaluomi rullaa sisäänpäin tyypillisesti korvanpuoleisesta osasta. Lisäksi pään ihon runsas poimuisuus aiheuttaa luomien sisääнкиertymää.

Pahimmillaan kiertymä aiheuttaa silmän sarveiskalvon haavautumista ja siten voimakasta kipua. Oireina ovat tällöin kyynelehtimisen lisäksi silmän punoitus ja siristely. Lievimmillään entropion ei aiheuta näkyviä oireita. Pidempään jatkuva sarveiskalvon ärsytystila johtaa sarveiskalvon nenänpuoleisen kulman pigmentoitumiseen (pigmentary keratitis), jota esiintyy erityisesti lyhytkuonoisilla kääpiörotuisilla koirilla.

(lähde; <https://www.kennelliitto.fi/perinnolliset-sairaudet-ja-koiran-hyvinvointi/yleisimmat-silmasairaudet>)

Ektropion / makroblepharon

Luomen uloskiertymä (ektropion) ja liian suuri luomirako (makroblepharon) ovat melko tavallisia löydöksiä erityisesti suurilla koiraroduilla. Pahimmillaan luomiraot ovat niin suuret, että ala- ja yläluomi ovat keskeltä uloskiertyvät ja reunoilta sisääнкиertyvät. Tällöin luomien rakenne muistuttaa timanttia ja siitä käytetäänkin diamond eye -nimitystä.

Pään suuri koko, ”numeroa liian suuri iho”, isohko silmäkuoppa ja siihen suhteessa liian pieni silmämuna aiheuttavat epäsuhtaan, jolloin silmäluomen reunat eivät enää asetu sievästi silmää vasten, eivätkä siten toimi normaalisti. Nenänpuoleinen kulma voi olla poikkeuksellisen avoin pitkäkuonoisilla koiraroduilla, jolloin siihen kertyy runsaasti eritteitä. Esiin pilkottavien luomien sisäpintojen ja silmämunan sidekalvot ovat alttiita vedolle, pölylle ja UV säteilylle ja toistuvat sidekalvon tulehdukset ovat tyypillisiä. Kyynelen

levittyminen voi olla puutteellista ja siten sarveiskalvojen pinnat voivat ahavoitua ja tulehtua. Vanhemmiten ihon elastisuuden muuttuessa luomet alkavat roikkua usein entistä pahemmin. Tavallisimmin alaluomi on osin irti silmän pinnasta ja uloskiertävä (ektropion), mutta myös yläluomi voi alkaa roikkua silmän päällä, aiheuttaen ongelmia näkökyvyille.

Makroblepharonia voi esiintyä myös kääpiöroduilla. Näillä roduilla on usein suhteessa liian matala silmäkuoppa ja liian suuri silmämuna. Tällaisella potilaalla ilme on lepotilassakin ”pelästynyt tai mulkoileva” johtuen valkean kovakalvon (”valkuaisen”) näkymisestä kauttaaltaan silmän reunoilla. Luomien sulkeminen voi olla puutteellista ja sarveiskalvon vauriot tyypillisiä. Pahimmillaan liian suuret luomiraot yhdessä matalan silmäkuopan ja liian suuren silmämunan kanssa altistavat silmän ulospullahdukselle (proptosis) tappelun / kolarin yhteydessä.

Samoin kuin entropion / trichiasis -koiria, lieviä ektropion / makroblepharon -diagnoosin saaneita koiria voi käyttää jalostukseen, mutta parituskumppaniksi on valittava em. vaivan suhteen terve yksilö. Vakavia tapauksia ei pidä käyttää jalostukseen lainkaan.

(lähde; <https://www.kennelliitto.fi/perinnolliset-sairaudet-ja-koiran-hyvinvointi/yleisimmat-silmasairaudet>)

Trichiasis eli luomen / naaman karvojen osuminen silmään

Medial caruncular trichiasis on tyypillisesti lyhytkuonoisilla roduilla esiintyvä ongelma, jolloin nenänpuoleisen silmäkulman ihon karvoitus ulottuu hyvin lähelle silmäkulmaa ja ihokarvat suuntautuvat silmään.

Nenäpoimun ollessa hyvin korostunut ja kuonon ollessa hyvin lyhyt, nenäpoimun karvat voivat osua silmän pintaan (nasal fold trichiasis).

Karvat aiheuttavat samanlaisia oireita kuin entropion. Mikäli karvat osuvat sarveiskalvoon, kuten yleensä nenänpoimutapauksissa, ne aiheuttavat usein vakavampia oireita kuin osuessaan vain sidekalvoon. Karvan laatu vaikuttaa oireiden vakavuuteen. Paksut jäykät lyhyet karvat aiheuttavat enemmän vahinkoja kuin hennot ja ohuet karvat.

Entropion ja trichiasis todetaan hyvin usein yhtä aikaa.

Ongelman vakavuutta kuvannee parhaiten oireiden vakavuus. Mikäli kiertymä on lievä / karvoitus vähäistä, se toki todetaan, mutta hoitotoimenpiteitä ei välttämättä tarvitse tehdä. Vakavat tapaukset tulee aina hoitaa kirurgisesti, sillä niiden aiheuttamat vahingot ovat kivuliaita ja pahimmillaan näkökykyä uhkaavia (sarveiskalvon haavaumat, pigmentoituminen).

Virallisessa silmätarkastuskaavakkeessa tutkija toteaa vaivan, aiheutti se oireita tai ei, ja parhaansa mukaan pyrkii luokittelemaan vaivan vakavuuden. Lieviä tapauksia voi käyttää jalostukseen, mutta parituskumppaniksi valittakoon vaivan suhteen mahdollisimman terve yksilö. Vakavia tapauksia (kirurgista hoitoa vaativat tai näkökyvyltään heikentyneet) ei pidä käyttää jalostukseen lainkaan.

(lähde; <https://www.kennelliitto.fi/perinnolliset-sairaudet-ja-koiran-hyvinvointi/yleisimmat-silmasairaudet>)

Harmaakaihi eli katarakta

Perinnöllinen harmaakaihi (ent. hereditäärinen katarakta, HC) samentaa silmän linssin osittain tai kokonaan. Useimpien muotojen periytymismallia ei vielä tiedetä. Sairauden alkamisikä vaihtelee suuresti. Perinnöllinen kaihi on yleensä molemminpuolinen ja johtaa sokeuteen, jos linssien samentuminen on täydellinen. Jos kaihisamentuma jää hyvin pieneksi, sillä ei ole vaikutusta koiran näkökykyyn. Edennyt kaihi aiheuttaa silmän sisäistä suonikalvontulehdusta ja siten voi aiheuttaa kipua.

Katarakta eli kaihi voi olla perinnöllinen tai ei-perinnöllinen, synnynnäinen tai hankittu. Syntymän ja 8 viikon iän välillä todetut kataraktat ovat synnynnäisiä. Esimerkkinä hankitusta kataraktasta on sokeritautiin liittyvä, usein hyvin nopeasti täydelliseksi kaihiksi kehittyvä diabeettinen katarakta.

Muita esimerkkejä hankitusta kaihista ovat esimerkiksi vanhuuden kaihi ja PRA:han liittyvä toissijainen kaihi. Ns. nukleaariskleroosi (ei luokitella kaihiksi) on normaaliin ikääntymiseen liittyvä muutos, jossa linssin ydin tiivistyessään muuttuu 'opaalinharmaaksi'. Muutoksella ei ole merkittävää vaikutusta näkökykyyn.

Kaihi voidaan poistaa leikkauksella fakoemulsifikaatiomenetelmällä.

Perinnöllinen kaihi -diagnoosin saanutta koiraa ei saa käyttää jalostukseen. Poikkeuksena ovat perinnölliseksi todetut ja oletetut muut vähämerkitykselliset linssin kaihimuutokset (mm. sileäkarvaisen noutajan etu Y-sauman pistemäiset kaihimuutokset), joita saa käyttää jalostukseen terveen kumppanin kanssa.

(lähde; <https://www.kennelliitto.fi/perinnolliset-sairaudet-ja-koiran-hyvinvointi/yleisimmat-silmasairaudet>)

Kuivasilmäisyys (KCS)

Keratokonjunktivitis sicca (KCS) eli kuivasilmäisyys on monella rodulla perinnölliseksi epäilty sairaus jossa kyynelnesteen tuotto vähenee osin tai kokonaan aiheuttaen silmään sarveiskalvon ja sidekalvon tulehdusta, kipua ja näkökyvyn heikkenemistä sarveiskalvomuutosten takia.

Kuivasilmäisyyttä esiintyy erityisesti kääpiöroduilla. Kuivasilmäisyyden syynä voi olla perinnöllisen alttiuden lisäksi mm. eri lääkeaineet, kyynelrauhan hermotuksen häiriöt, aineenvaihduntasairaudet, infektiot ja autoimmuunisairaudet. Perinnölliseksi oletetut paikalliset tiettyyn kudostyyppiin kohdistuvat autoimmuunisairaudet ovat todennäköisesti tavallisin kuivasilmäisyyden syy koirilla.

Oireet alkavat sidekalvon punoituksena ja silmän rähmimisenä. Silmä rähmii usein runsaasti ja rähmä on tyypillisesti silmän pintaan tarttuvaa ja hyvin sitkeää. Silmä voi olla valoarka ja potilas herkästi siristelee tai "vinkkaa" silmää. Sarveiskalvo voi samentua, verisuonittua ja pigmentoitua aiheuttaen näkökyvyn heikkenemistä. Sarveiskalvon haavaumat ovat melko tavallisia. Silmä kutiaa ja on kivulias.

Diagnoosi tehdään mm. mittaamalla kyynelnesteen tuotto nk. Schirmerin kyyneltestillä (STT, Schirmer Tear Test). Normaali STT tulos on 15-25 mm /min.

Hoitona käytetään paikallisesti silmävoiteita ja -tippoja, jotka parantavat kyynelnesteen tuottoa ja kosteuttavat silmää.

Kuivasilmäistä yksilöä, mikäli syyksi voidaan epäillä perinnöllistä kuivasilmäisyyttä, ei pidä käyttää jalostukseen.

(lähde; <https://www.kennelliitto.fi/perinnolliset-sairaudet-ja-koiran-hyvinvointi/yleisimmat-silmasairaudet>)

4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet ja viat

Yleisesti ottaen shih tzu tunnetaan erittäin terveenä ja pitkäikäisenä rotuna. Lisääntyminen on ongelmaton, normaaliastutukset sujuvat yleensä hyvin ja nartut ovat kohtuullisen hyviä synnyttäjiä. Pentuekoko on keskiarvoa; 3 – 4 pentua on tavallinen määrä. Lisääntymisongelmiin on suhtauduttava vakavasti, ongelmaton lisääntyminen on tärkeää rodun elinvoimaisuuden kannalta.

Jalostusyksilön tulee olla vapaa perinnöllisistä vakavista koiran elämää huomattavasti haittaavista sairauksista ja vioista, joita se ei myöskään saa periyttää.

Shih tzu on kondrodystrofien rotu (ruston kasvuhäiriöstä aiheutunut kääpiökasvu), joka aiheuttaa muutoksia luuston kehityksessä. Kondrodystrofisilla koirilla on lyhyet ja tukevat raajat. Eturaajat tyypillisesti taipuvat, kaareutuvat tai raajan alaosat kääntyvät ulospäin.

PNP - Progressiivinen nefropatia - etenevä perinnöllinen munuaisrappeutuma. Hoitoa ei ole. Elinikää voidaan pitkittää mm. tiukalla ruokavaliolla, mutta PNP on aina kuolemaan johtava sairaus.

YLEISYYS: PNP-tilanteen kartoittaminen Suomessa aloitettiin jo 1980-luvulla. Jalostustoimikunnalle on ilmoitettu 2009-2019 aikana 1 tapaus (vuodelta 2018), ja sitä aikaisemmilta vuosilta yhteensä 10 tapausta, joissa patologin lausunto on varmistanut diagnoosin.

Valitettavasti pelkkiä kantajia ei toistaiseksi pystytä toteamaan millään tavalla. Patologin lausunto on ainoa tapa todeta PNP ja kantajaksi tulevat ko. koiran vanhemmat. PNP johtaa aina yksilön kuolemaan. Tällä hetkellä tilanne on hyvä. Viimeisin patologilla tutkittu PNP-tapaus on vuodelta 2018. Vaikuttaisi siltä, että ongelma on saatu kuriin, vaikka millään tasolla tämä ei voi olla mahdollista, koska muualla kuitenkin ongelmaa edelleen esiintyy ja sukulinjat ovat suhteellisen samoja.

Lähinnä tulee mieleen, että kuolleita koiria ei tutkita. Kuitenkin ongelma on huomattavasti vähentynyt, koska mikäli se olisi hyvin vaikea ja laajamittainen rodussamme, tulisi se esille. Asia on kuitenkin jokaisen pidettävä mielessä ja kasvattajien olisi suositeltavaa toimittaa jalostustoimikunnalle kaikki tutkimustulokset sekä tutkituttua kaikki (kuolinsyystä riippumatta) nuorena menehtyneet koiransa, joilla on PNP:hen sopivia oireita. Mikäli ongelma jossakin vaiheessa tulee taas esille, on se vaikutuksineen niin raju, että koiran elämä olisi sen kanssa täysin mahdotonta.

Kondrodystrofisten rotujen selkänikamien välilevyjen rappeutuminen ja välilevykalkkeutumet

Teksti: ELT Anu Lappalainen, Helsingin yliopisto, lähde: Suomen Kennelliitto ry

Kondrodystrofisilla koiraroduilla on mutaation aiheuttama raajojen pitkien luiden kasvuhäiriö, minkä johdosta näillä koirilla on tyypillinen pitkänomainen ulkomuoto ja lyhyet ja käyrät raajat. Kondrodystrofisia koirarotuja ovat esimerkiksi mäyräkoirat, kiinanpalatsikoira, welsh corgi ja skyenterrieri. Mutaatioon liittyy taipumus selkänikamien välilevyjen varhaiseen rappeutumiseen (intervertebral disc disease, IDD), joka alkaa jo ensimmäisen elinvuoden aikana. Rappeutuneet välilevyt ovat alttiita vaurioille ja seurauksena on mäyräkoirahalvauksena tunnettu välilevytyrä. Sen oireet voivat vaihdella muutaman päivän kestävästä selkäkivuista täydelliseen takajalkojen halvaantumiseen. Jos välilevytyrä on kaularangan alueella, oireina ovat voimakas kaulan alueen kipu ja joskus etu- ja takajalkojen halvausoireet. Tyypillisin sairastumisikä on 4–5 vuotta.

Osalla koirista on oireita vain kerran, mutta toisilla ne uusiutuvat. Usein selkäkiput (esimerkiksi liikkumis- tai hyppäämishaluttomuus) edeltävät halvausoireita ja siksi omistajan on syytä suhtautua myös lieviin oireisiin vakavasti. Selkäkiput sekoitetaan usein myös mahakipuihin. Lieviä oireita hoidetaan levolla ja tarvittaessa lepoon yhdistetään kipulääkkeet. Toistuvien tai jatkuvien kipujen ja halvausoireiden suositeltu hoito on leikkaus, jossa selkäydintä painava tyräytynyt välilevy materiaali poistetaan. Mäyräkoirahalvauksen ennuste on useimmiten hyvä, mutta toipuminen vakavasta halvauksesta voi kestää pitkään.

Geenitestit

Kondrodysplasia (CDPA) ja kondrodystrofia (CDDY) (IVDD-riski)

Koirien lyhytraajaisuus johtuu perinnöllisestä luiden kasvu- ja luutumishäiriöstä, joka aiheuttaa raajojen lyhenemisen.

Tätä ilmiötä kutsutaan kondrodysplasiaksi (CDPA). Kondrodysplasia liittyy kahteen retrogeeniin, FGF4-nimisestä kasvutekijägeenistä peräisin oleviin mutaatioihin, CFA12 ja CFA18.

(CDPA, CFA18) Kromosomissa 18 sijaitseva retrogeeni

- aiheuttaa voimakkaan raajojen lyhentymisen
- koirilla, joilla on kaksi kopiota, raajat ovat lyhyemmät kuin niillä, joilla on vain yksi kopio.

(CDDY, CFA12) Kromosomissa 12 sijaitseva retrogeeni

- aiheuttaa vähemmän raajojen lyhenemistä kuin kromosomin 18 retrogeeni
- alttiut selkärangan välilevyjen ennenaikaiselle rappeutumiselle

Tutkimuksessa on havaittu, että koirilla voi olla kumpaakin retrogeeniä ja ne voidaan tunnistaa DNA-testillä.

Kahdella geneettisellä mutaatiolla on yhteys koirien lyhyisiin jalkoihin. Molemmat mutaatiot koostuvat koiran FGF4-geenistä kopioituneista osista (duplikaatio), jotka on sijoitettu kahteen epänormaaliin paikkaan genomissa; toinen kromosomissa 12 (CFA12 FGF4; liittyy CDDY:hyn ja IVDD-riskiin) ja toinen kromosomissa 18 (CFA18 FGF4; liittyy kondrodysplasiaan [CDPA], mutta ei liity IVDD:hen).

Kondrodysplasia (CDPA) ja kondrodystrofia (CDDY) (IVDD-riski)

Jotta voisimme tehdä oikeita jalostuspäätöksiä koskien koiria, jotka ovat perineet CFA12 FGF4-mutaation, kasvattajat voivat käyttää geneettisiä testituloksia selektiiviseen jalostukseen suosien CDPA (CFA18 FGF4) mutaatiota, vähentääkseen CDDY:n ja IVDD-riskin välttämällä (CFA12 FGF4) mutaatiota ja säilyttääkseen lyhytjalkaisen ulkonäön. Geneettinen testaus näiden kahden FGF4-retrogeenin esiintymisen varalta koiran kromosomissa 12 ja 18 määrittää, onko koira geneettinen kantaja IVDD:hen ja kondrodystrofiaan (CDDY) liittyvästä mutaatiosta ja/tai kondrodysplasiaan (CDPA) liittyvästä mutaatiosta.

Geenitestin tarkoitus ei ole sulkea mitään yksilöä pois jalostuksesta vaan ohjata jalostuspäätöksiä eli valita yhdistelmän osapuolet myös geenitestin tulosta silmällä pitäen. Esimerkiksi CDDY/CDDY tuloksen saaneelle voi käyttää N/N tuloksen saanutta, jolloin jokainen pentu on automaattisesti perimältään CDDY/N. Yhden geenikopion kantajalle (N/CDDY) tuloksen saaneelle olisi hyvä ensisijaisesti käyttää geenistä vapaata (N/N) yksilöä, jotta useampi jälkeläinen olisi geenistä vapaa. Jalostuksessa on kuitenkin otettava huomioon myös koirien kokonaisterveys ja jalostuspohjan mahdollisimman laaja käyttö eikä vain yhteen geeniin liittyvä geeniperimä.

CDDY-geeni on dominantti. Koirille, joilla on perimässään yksi CDDY-geeni (N/CDDY), on lisääntynyt riski sairastua välilevyjen rappeutumiseen (IVDD). Koirilla, joilla on perimässään kaksi CDDY-geeniä (CDDY/CDDY), on vielä suurempi riski sairastua. Geeniperimä ei kuitenkaan tee mistään yksilöstä automaattisesti sairasta, eikä välilevyrappeumaan sairastunutta koiraakaan käyttää jalostukseen sen geeniperimästä riippumatta.

Yhteensä shih tzuilla on tällä hetkellä (kesä 2026) geenitestituloksia 102 kpl; N/N 62 kpl, N/CDDY 34 kpl ja CDDY/CDDY 6 kpl.

Kyynärnivelen kasvuhäiriö

Kyynärnivelen kohdalla on kasvurustot. Tässä kyynärvarren luu syystä tai toisesta, kasvaa hitaammin kuin varttinäluu. Tästä johtuen varttinäluu taipuu ja pingottuu, sekä aiheuttaa kipua kyynärpäässä.

Röntgenkuva shih tzuista, jolla on kyynärnivelen kasvuhäiriö

Kyynärnivelen inkongruenssi

Koiran kyynärvarsi koostuu kyynär- ja varttinäluusta, jotka yhdessä olkaluun kanssa muodostavat kyynärnivelen. Varttinä- ja kyynärluu niveltyvät ranteen pikkuluiden kanssa.

Kondrodystrofiassa koiraroduilla on perinnöllinen luiden kasvuhäiriö, joka aiheuttaa jalkojen luiden pituuskasvun häiriintymisen jo sikiöaikana, ja näillä roduilla on tyypillisesti lyhyet raajat ja pitkäkö matala runko. Tyypiprotu on mäyräkoira, ja muita tähän ryhmään kuuluvia rotuja ovat mm. kiinanpalatsikoira, basset hound, corgit, länsigöötanmaan pystykorva, skyenterrieri ja havannankoira. Varsin erilaisia rotuja, mutta kaikkia yhdistää sama lyhytjalkaisuuden aiheuttava mutaatio.

Luiden pituuskasvu tapahtuu rustoisten kasvulevyjen kohdalla. Pituuskasvu loppuu, kun kasvulevyt ovat luutuneet kiinni. Kaikilla kondrodystrofisten rotujen koirilla raajojen luut ovat lyhyemmät ja paksummat ja myös normaalia käyremmät, mutta toisinaan kyynärluun kasvulinja sulkeutuu liian aikaisin ja varttinäluun jatkaessa kasvuaan luiden mittasuhteet muuttuvat epänormaaleiksi. Seurauksena voi olla kyynärluun epäyhdenmukaisuus (inkongruenssi), kun ”liian pitkä” varttinäluu muodostaa portaan nivelpintaan tai varttinäluusta tulee liioitellun käyrä. Joskus varttinäluun yläpää menee osittain sijoiltaan. Joillain koirilla häiriö näkyy tassujen kiertymisinä ulospäin ja ranteiden taipumisena sisäänpäin. Kondrodystrofiassa roduilla taipumus kasvulinjan liian aikaiseen sulkeutumiseen on perinnöllinen ja siksi sitä voidaan vastustaa jalostusvalinnoilla.

Skyenterrieri-rodussa tehdyssä tutkimuksessa (Lappalainen ym. 2016) osoitettiin, että kyynärnivelten epäyhdenmukaisuus on yhteydessä ns. pentuontumiseen, joka on rodulla hyvin yleistä; noin kolmasosa pennuista ontuu kasvun aikana ja osa ontuu myös aikuisena. Koirat, joilla havaittiin röntgenkuvin kohtalainen tai voimakas kyynärnivelen epäyhdenmukaisuus olivat niitä, jotka ontuivat pentuina tai aikuisina. Tutkimuksessa oli mukana 50 koiraa, joista kaikki aikuisina ontuneet olivat ontuneet myös kasvuiässä. Tutkimuksen yhtenä tarkoituksena oli kehittää matalaraajaisille koirille oma kyynärnivelten röntgenseulontaohjelma. Kennelliiton nykyisin käytössä oleva kyynärnivelten kuvausmenetelmä ja

nivelten arviointi ei sellaisenaan sovellu matalaraajaisille koirille, koska siinä ei arvioida kyynärnivelen epäyhdenmukaisuutta.

Kyynärnivelen epäyhdenmukaisuus näkyy parhaiten röntgenkuvassa, jossa niveltä ei ole taivutettu (avautumiskulma 90 astetta tai enemmän). Röntgenkuvassa täytyy näkyä kyynärnivelen lisäksi koko kyynärvarsi. Epäyhdenmukaisuus (inkongruenssi) arvioidaan asteikolla INC0 – INC3, jossa INC 0 on yhdenmukainen ja INC3 on voimakkaasti epäyhdenmukainen nivel. Kondrodystrofisilla roduilla INC1 on vielä ”normaali”, mutta INC2- ja INC3-kyynärnivelet ovat selvästi epänormaaleja. Jalostuskoirien valinnassa olisi hyvä suosia INC0- ja INC1-nivelisiä koiria. INC2- tai INC3-nivelisiä koiria käytettäessä ne pitäisi yhdistää INC0:n kanssa (tai INC1:n, jos rodussa ei ole riittävästi INC0-nivelisiä koiria). Eri rotujen tilanne saadaan selville ainoastaan kuvaamalla riittävä määrä koiria, minkä jälkeen voidaan tehdä tarkempia rotukohtaisia jalostussuosituksia.

Kirjoittanut: Anu Lappalainen, Pieneläinsairauksien erikoiseläinlääkäri lähde <https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-terveys/koiran-terveystutkimukset/kyynarnivelen-inkongruenssi>

Kennelliitto asettaa pysyvään jalostuskieltoon koiran, joka saa INC3-tuloksen (1.1.2025 alkaen). Luostokuvatessa jalostuskoiria tulisi kuvauttaa myös kyynärnivelet, jotta INC3-tuloksen saaneet jäisivät pois jalostuksesta ja myös INC-tulos voidaan ottaa jalostusvalinnoissa huomioon.

Legg-Perthes - reisiluun pään aseptinen kuolio

Legg-Perthesiä tavataan lapsilla ja koirilla, röntgenlöydökset ja histologinen kuva ovat molemmilla samanlaiset. Koirilla suurin osa tapauksista on toispuoleisia ja sairautta tavataan etenkin monilla terrieri- ja kääpiökoiraroduilla, mutta myös muilla pienillä roduilla. Tautia esiintyy yhtä paljon uroksilla ja nartuilla. Taudin syy on tuntematon, mutta muutokset johtuvat reisiluun pään verenkierron häiriöstä, joka johtaa luun kuolioutumiseen. Legg-Perthesin tauti on perinnöllinen ja sen on epäilty periytyvän autosomaalisesti väistävällä tavalla ainakin manchesterinterriereillä, yorkshirenterriereillä, kääpiövillakoirilla, kääpiöpinsereillä ja mopseilla.

Oireet alkavat 4–11 kuukauden iässä takajalan ontumana. Ontuminen on aluksi lievää ja pahenee vähitellen. Joskus ontuminen havaitaan äkillisesti tapaturman yhteydessä. Koira aristaa lonkkanivelen taivutusta ja nivelen liikerata on rajoittunut. Jos ontuminen on jatkunut pidempään, jalassa on havaittavissa sen käyttämättömyydestä johtuva lihaskato. Moleminpuolisessa taudissa ontuminen voi olla vaihtelevaa tai jatkuvasti pahempaa toisessa jalassa.

Koiran rotu yhdistettynä tyypillisiin oireisiin antaa aiheen epäillä Legg-Perthesin tautia. Diagnoosi voidaan varmistaa röntgenkuvauksen avulla. Oireiden alkaessa röntgenmuutokset ovat jo näkyvissä, mutta ne voivat olla vähäisiä ja muutosten näkymisen edellytyksenä on hyvälaatuiset röntgenkuvat. Röntgenlöydöksiä ovat reisiluun päässä olevat röntgenharvat pesäkkeet, lyhentynyt ja paksuuntunut reisiluun kaula, litistynyt ja epätasainen reisiluun pää ja leventynyt nivelrako.

Legg-Perthesin taudin hoito on kirurginen. Leikkauksessa reisiluun pää ja kaula poistetaan. Leikkauksen jälkeinen kuntoutus on tärkeää, jotta koira alkaa käyttää jalkaansa kunnolla ja heikentyneitä lihaksia saadaan vahvistettua. Ennuste on yleensä hyvä. Hoitamattomaan niveleen kehittyy nivelrikko ja koira jää ontuvaksi. Legg-Perthesin tautiin sairastunutta koiraa ei saa käyttää jalostukseen.

Lähde: Teksti: ELT Anu Lappalainen, Helsingin yliopisto, lähde Suomen Kennelliitto ry

Lonkkaniveldysplasia - lonkkanivelen kasvuhäiriö

Lonkkanivelen kasvuhäiriö eli ”lonkkavika”, (engl. hip dysplasia, HD) on koirien yleisin luuston ja nivelen kasvuhäiriö. Se voidaan määritellä perinnölliseksi lonkkanivelen löysyydeksi. Lonkat ovat

syntymähetkellä silmämääräisesti normaalit, mutta muutokset alkavat jo pennun ensimmäisten elinviikkojen aikana.

Löyisyys johtaa reisiluun pään ja lonkkamaljan riittämättömään kontaktiin. Alueelle kohdistuu epänormaalin suuri paine, joka on sitä suurempi mitä pienempi kontaktialue on. Tämä voi johtaa mikromurtumiin ja lonkkamaljan mataloitumiseen. Noin vuoden iässä lantion luutumisen on täydellistä ja yleensä kipukin helpottaa tässä iässä.

Lonkkanivelen kasvuhäiriö johtaa usein nivelrikkoon. Nivelrikon kehittymisen aikatauluun ja tyyppiin vaikuttavat rotukohtaiset ja yksilölliset erot. Lonkkanivelen kasvuhäiriön perimmäistä syytä ei tiedetä, mutta se periytyy tämänhetkisen tutkimustiedon perusteella kvantitatiivisesti eli siihen vaikuttaa useita eri geenejä. Myös ympäristöllä on vaikutusta lonkkavian ilmenemiseen ja vaikeusasteeseen.

Lonkkanivelen kasvuhäiriötä tavataan lähes kaikilla roduilla, mutta yleisintä se on suurilla ja jättiroduilla. Oireet voidaan huomata pentuna 3–12 kuukauden iässä, jolloin kipu johtuu löyisyyden aiheuttamasta nivelkapselin tulehduksesta tai luukalvon hermojen jännityksestä ja repeämisestä. Nuorilla koirilla oireina voivat olla takajalkojen ontuminen, ”pupuhyppely”, ylösnousuvaikkeudet levon jälkeen, liikkumishaluttomuus ja naksateleva ääni kävellessä. Oireet voivat alkaa äkillisesti ja omistaja voi liittää ne johonkin tapaturmaan. Oireet voivat vähentyä selvästi tai loppua kokonaan jopa useiksi vuosiksi, kun nivelen ympärille muodostuva sidekudos vähentää nivelen löysyyttä.

Toinen oireilevien koirien ryhmä on aikuiset koirat, joiden oireiden syynä on nivelrikko. Vanhemmilla nivelrikkoisilla koirilla oireet voivat olla epämääräisiä ja oireilu laitetaankin usein vanhenemisen piikkiin. Tyypillisiä oireita ovat takajalkojen ontuminen ja jäykkyys liikkeessä. Lonkkavikainen koira yrittää viedä painoa pois takaosalta, mikä ilmenee kävellessä selkälínjan aaltoiluna ja lantion kiertymisenä. Tämä johtaa myös takaosan lihaskatoon ja etupään lihasten voimistumiseen.

Lonkkanivelen kasvuhäiriön ja siitä johtuvan nivelrikon hoidossa on ruokinnalla keskeinen merkitys. Ylipaino pahentaa oireita ja pelkkä painon pudotus voi helpottaa koiran oloa. Tulehduskipulääkkeitä ja pistoksena tai suun kautta annettavia nivelnesteiden ja nivelruston koostumusta parantavia aineita käytetään yleisesti. Sopiva liikunta pitää lihaksiston kunnossa ja nivelet liikkuvina. Kirurgisia hoitoja, kuten esimerkiksi lantion häpyluun lämpöluudutus, on myös olemassa. Huomioithan, että kirurgisesti hoidettua koiraa ei saa käyttää jalostukseen ja se tulisi siirtää EJ-rekisteriin.

Lonkkavian vastustamisohjelma perustuu useimmilla roduilla lonkkien röntgenkuvaukseen. Lonkkanivelen kasvuhäiriön periytyvyys on kohtuullinen. Ilmiasuunkin perustuva jalostusvalinta johtaa tuloksiin, jos valinta on systemaattista eikä lonkkavikaisia koiria käytetä. Jalostusarvoindeksien (BLUP-indeksit) avulla valinta on tehokkaampaa. Indeksissä otetaan huomioon koiran kaikkien tutkittujen sukulaisten taso ja poistetaan röntgentuloksiin vaikuttavien ympäristötekijöiden vaikutusta. Jalostusindeksejä lasketaan jo useille roduille sekä lonkka- että kyynärnivelistä. Indeksien laskemisen edellytyksenä on riittävä määrä kuvattuja koiria.

Lähde:

<https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-terveys/perinnolliset-sairaudet-ja-koiran-hyvinvointi/lonkkanivelen-kasvuhairio>

Muut

Shih tzuilla on hieman iho-ongelmia aiheuttavaa allergiaa tai atopiaa, jonkun verran nivustyriä sekä hieman tavataan kapeaa alaleukaa (alakulmahampaat painuvat ikeniin) sekä muita purentavikoja (yläpurenta, hampaat eivät kohtaa oikein - saattaa aiheuttaa ongelmia syödessä).

Koirille muodostuu hampaiden pinnalle plakkaa eli tietynlaista bakteerimassaa. Plakki kovettuu hammaskiveksi syljen sisältämien mineraalien vaikutuksesta. Ienrajassa olevat plakki ja hammaskivi aiheuttavat koiran suuhun ientulehduksen. Jos plakki ja hammaskivi pääsevät leviämään ienrajan alle hampaan ientaskuihin, voi ientulehdus pahentua parodontiitiksi eli hampaan kiinnityskudoksen ja hammasta ympäröivien kudosten tulehdukseksi. Jos parodontiitti etenee riittävän pitkälle, hammas alkaa heilua ja lopulta irtoaa. Pahimmillaan parodontiitti aiheuttaa kaikkien koiran hampaiden heilumisen ja leukaluun tuhon, joka johtaa leukamurtumiin. Ientulehdus paranee, kun plakki ja hammaskivi saadaan poistettua (eläinlääkäri). Sen sijaan parodontiitti ei täysin parane, mutta sen etenemistä voidaan hidastaa hyvällä suuhygienialla.

(Lähde: eli Elise Luttinen-Aho/ www.omaeläinlinikka.fi)

Kennelliiton terveystarkastuksessa 26,7% vastanneilta hammaskiveä oli jouduttu poistamaan alle 5-vuoden iässä ja 20% säännöllisesti sen iän jälkeen. Pysyviä hampaita oli jouduttu poistamaan 18,7 %:lla huonon suunterveyden vuoksi.

Satunnaisesti tavataan tavallisia, lieviä perinnöllisiä vikoja kuten kivesvikaa, hammas- ja pigmenttipuutoksia jne. Kohtutulehdus on yleinen rodullamme, mutta se ilmenee useimmiten iäkkäämmillä koirilla.

Rodun pitkäikäisyys aiheuttaa vanhenemisesta johtuvia vikoja, joita ei voida luokitella perinnöllisiksi ongelmiksi.

4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt

Kuolinsyytilasto on haettu 25.2.2026

Kuolinsyy	Keskim. elinikä	Yhteensä
Hengitystiesairaus	9 vuotta 7 kuukautta	1
Iho- ja korvasairaudet	8 vuotta 1 kuukautta	1
Kasvainsairaudet, syöpä	10 vuotta 8 kuukautta	58
Kuollut ilman sairauden diagnosointia	9 vuotta 8 kuukautta	17
Lopetus ilman sairauden diagnosointia	12 vuotta 5 kuukautta	13
Luusto- ja nivelsairaus	5 vuotta 7 kuukautta	10
Maksan tai ruoansulatuskanavan sairaus	8 vuotta 11 kuukautta	11
Muu sairaus, jota ei ole listalla	8 vuotta 2 kuukautta	21
Pennun synnynnäinen vika tai epämuodostuma	7 vuotta 4 kuukautta	1
Selkäsairaus	4 vuotta 11 kuukautta	4
Silmäsairaus	8 vuotta 1 kuukautta	8
Sisäeritysrauhasten sairaus	11 vuotta 5 kuukautta	5
Sydänsairaus	10 vuotta 9 kuukautta	26
Tapaturma tai liikennevahinko	6 vuotta 4 kuukautta	17
Vanhuus (luonnollinen tai lopetus)	13 vuotta 1 kuukautta	124
Virtsatie- ja lisääntymiselinten sairaus	9 vuotta 8 kuukautta	22
Kuolinsyytä ei ole ilmoitettu	11 vuotta 7 kuukautta	80
Kaikki yhteensä	10 vuotta 11 kuukautta	419

Kasvainsairauksia on taulukossa paljon ja niistä esille nousee syöpä, jonka laadusta yksilötasolla ei ole tietoa. Virtsatie- ja lisääntymiselinten sairaudet sekä sydänsairaudet nousevat myös esille taulukosta, mutta niiden määrä ei ole hälyttävä. Kuolinsyyksi on monella merkitty myös tapaturmainen

menehtyminen. Näissä kolmessa määrältään suuremmassa kuolinsyissä keskimääräinen kuolin ikä on alle rodun keskiarvon. Ilmoitetuista sairauksista yleisimpien, kasvainsairauksien ja syöpien, osuus on 14 %, sydänsairauksien 6,2 % ja virtsatie- ja lisääntymiselinten sairauksien 5,3 %. Tilastollisesti rodun keskimääräinen vanhuusikä on n. 13 vuotta.

4.3.4 Lisääntyminen

Keskimääräinen pentuekoko

Keskimääräinen pentuekoko					Tilastointiaika 2015–2025 (syntymävuoden perusteella)					
2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
3,6	3,7	3,7	4,1	3,7	3,8	4,2	4,3	3,7	3,8	4,1

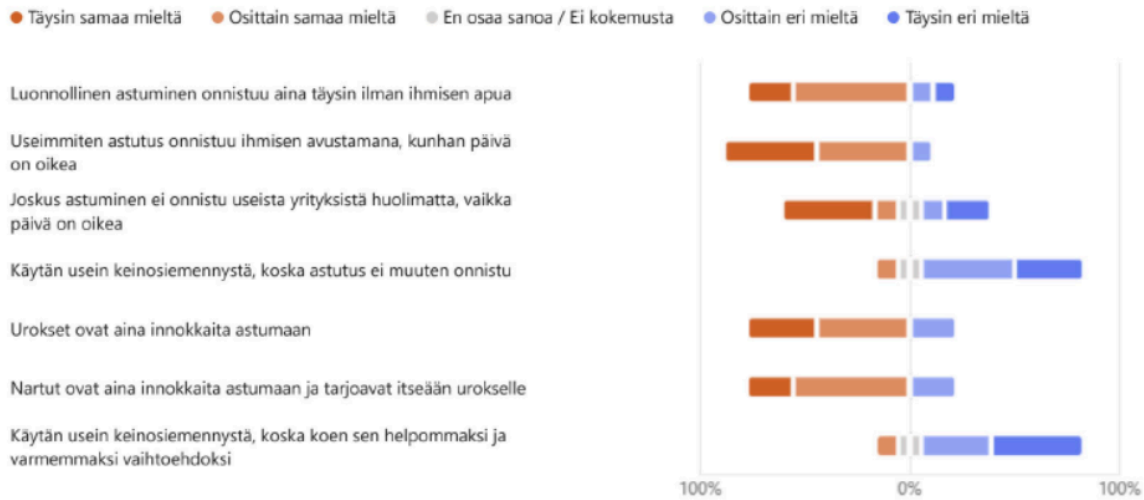
Shih tzujen pentuekoot ovat taulukon perusteella pysyneet tasaisina.

Astumisvaikeudet

Shih tzu urokset keskimääräisesti astuvat itse ja tiinehtyminen tapahtuu luonnollisesti. Nartut synnyttävät harvoja poikkeuksia lukuun ottamatta luonnollisesti. Kasvattajakyselyn perusteella osa kasvattajista oli sitä mieltä, että kaikki urokset eivät astu narttuja luonnollisesti itse, vaan urosta pitää auttaa ja innostaa. Myös keinosiemennystä käytetään jonkin verran. Luonnollinen astuminen on tärkeää rodun elinvoiman säilymisen vuoksi, eikä jalostukseen tule käyttää yksilöitä, joilla ei ole normaalia sukupuoliviettä tai jotka eivät pysty astumaan luonnollisesti.

(lähde: Yhdistyksen jäsenkasvattajakysely 2026)

Kuinka luonnollinen astuminen on sujunut? Onko narttu/uros/molemmat tarvinnut apua astutuksessa?

Tiinehtymisvaikeudet

Rotu tiinehtyy normaalisti.

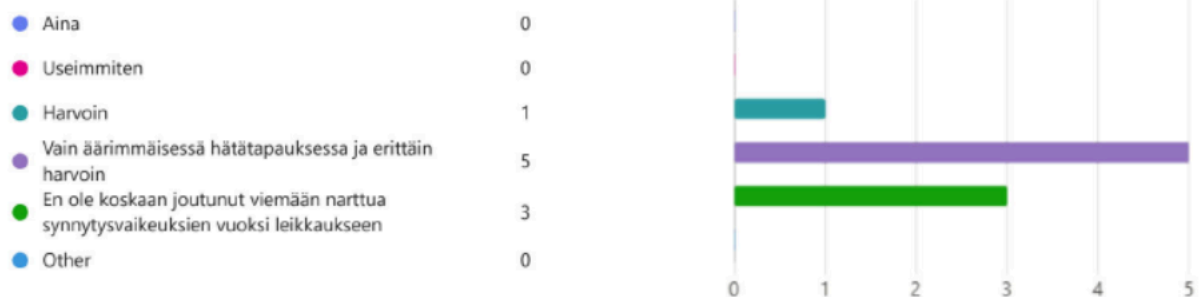
(lähde: Yhdistyksen jäsenkasvattajakysely 2025)

Synnytysongelmat

Rodulla ei ole suuria synnytysvaikeuksia ja suurin osa nartuista synnyttää itse.

(lähde: Yhdistyksen jäsenkasvattajakysely 2025)

14. Kuinka usein synnytys tapahtuu keisarinleikkauksella (joko kokonaan tai osittain)?

Pentujen hoitamiseen liittyvät ongelmat nartuilla

Nartuilla ei ole pentujen hoitamiseen liittyviä ongelmia. Shih tzut ovat hyviä ja huolehtivia äitejä.

(lähde: Yhdistyksen jäsenkasvattajakysely 2025)

Pentukuolleisuus

Pentukuolleisuus on vähäistä, perustuen siihen, että asiaa on kysely kasvattajilta, mutta varsinaista dataa pentukuolleisuudesta ei ole.

(lähde: yhdistyksen jäsenkasvattajakysely 2025)

Synnyttäiset viat ja epämuodostumat

Rodussa on jonkun verran kitalakihalkioita. Tilastointia epämuodostumista ei ole, mutta kasvattajilta kerätyn tiedon mukaan näitä esiintyy, vaikkakin harvoin. Synnyttäiset viat ja epämuodostumat eivät ole kuitenkaan tiettävästi yleisiä.

(lähde: yhdistyksen jäsenkasvattajakysely 2025)

4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet

Ulkomuotoon liittyvät anatomiset piirteet, jotka altistavat rodun yksilöt sairauksille tai lisääntymis- ja hyvinvointiongelmille

Shih tzulla on rotumääritelmän mukaan suuret, tummat, pyöreät silmät. Lyhyt kuono ja suuret silmät altistavat rodun silmätauti- ja -vammoilta. Silmien terveyteen on siis jalostuksessa syytä kiinnittää huomiota. Silmien ei tule olla ulkonevat eikä silmäkuoppa saa olla liian matala.

Kondrodystrofisten piirteiden liioittelu johtaa vakaviin luuston epämuodostumiin ja epäterveisiin liikkeisiin.

Brakykefaalisten piirteiden liioittelu aiheuttaa hengityksen ja ruumiinlämmön säätelyn ongelmia. Ahtaat hengitystiet, vaikeutunut hengitys ja ahtaat sieraimet ovat vakavia ongelmia, joihin tulee kiinnittää huomiota. Liian pieni, ylähengitysteiden tilaa rajoittava pää ja liian lyhyt kuono ovat vakavia, hengitykseen vaikuttavia piirteitä, jotka eivät kuulu rotuun.

Mitään näistä piirteistä ei siis tule liioitella.

4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä

Keskeisimmät ongelmakohdat

Terveyskyselyissä, kuten myös keskustelussa eläinlääkärin/kasvattajien kanssa, rodun eniten ongelmia aiheuttaviksi terveydelliseksi ongelmiksi nousivat seuraavat asiat:

- Napatyrä johtuu navan seudun vatsan seinämän puutteellisesta sulkeutumisesta. Napatyrä huomataan tavallisesti pehmeänä ”pattina” navan paikalla. Useimmiten napatyrä sisältää vain kuroutunutta rasvapitoista vatsakalvoa. Napatyrä voi olla myös suurempi ja siinä voi olla suolen osia. Eläinlääkäriin kommentti: ”Rodun yleisimpiin ’ongelmiin’ kuuluva napatyrä on hoidettavissa leikkauksella, josta koira toipuu täysin. Suurin osa rodun napatyristä on onneksi vain kosmeettisia napatyriä, varsinaisiin vakaviin tyriin hän on törmännyt erittäin harvoin”. Nivustyrä on rodulla erittäin harvinainen.
- Kuivasilmäisyys on melko yleistä, sekä erilaiset haavaumat ja tapaturmat silmissä.
- Virtsakiteet ovat melko yleinen vaiva rodulla. Virtsakiteet ovat hoidettavissa. Kiteet voivat hoitamattomina muodostua virtsakiviksi, jotka usein vaativat leikkaushoitoa.
- *Struviittivirtsakiteet* ovat magnesiumammoniumfosfaatteja eli ne koostuvat magnesiumista, ammoniumista ja fosfaatista. Mm. virtsatietulehdus altistaa struviittikiteiden syntymiselle. Virtsatietulehdusta aiheuttavat bakteerit tuottavat ureaasientsyymiä, joka reagoi virtsan molekyyleihin tuottaen ammoniakkia ja hiilidioksidia. Ammoniikki muuttuu virtsassa ammoniumioneiksi ja hiilidioksidi tuottaa muiden yhdisteiden kanssa fosfaattia. Virtsassa normaalistikin oleva magnesium reagoi ammoniumin ja fosfaatin kanssa ja kiteytyy struviittikiteiksi. Jos kiteitä syntyy lyhyessä ajassa paljon, alkavat ne kerääntyä virtsakiviksi. Struviittikiteitä voi esiintyä myös ilman tulehdusta, emäksinen virtsa altistaa kiteiden muodostumiselle. Koirista struviittikiteet ovat yleisempiä nartuilla kuin uroksilla. Taipumus saman sukuisilla koirilla vaivaan on selvästi havaittavissa.
- *Kalsiumoksalaattikiteitä* ja -kiviä esiintyy uroksilla useammin kuin nartuilla ja kääpiökoirilla useammin kuin suurilla roduilla. (lähde: el Johanna Reilin, Eläinystäväsi Lääkäri)
- Hammaskiven muodostuminen on yleistä.

Lisäksi mukana oli ylempänä listattuja ongelmia, mutta niiden esiintyminen kannassa oli vähäistä.

Ongelmien mahdollisia syitä

Shih tzujen silmien koko on suuri ja osalla koirista ne ovat ulkonevat sekä liioitellut, mikä johtaa silmävammoihin. Silmien kokoon tulee kiinnittää jalostuksessa huomiota.

Shih tzu on kondrodystrofinen rotu, jolla on brakykefaalisten piirteitä, mutta nämä piirteet eivät ole niin liioiteltuja, että ne vaikuttaisivat runsaslukaisesti rodun elinvoimaisuuteen tai päivittäiseen elämään. Näitä ominaisuuksia tulee jatkuvasti seurata eikä näitä piirteitä tule liioitella.

4.4. Ulkomuoto

Shih tzu on matalaraajainen, säkäkorkeuttaan pidempi (mitattuna säästä hännäntyveen) pieni vankkaluustoinen koira, jolla on runsas, mutta ei liioiteltu karvapeite. Häntä on korkea, lähes pään tasolle nouseva. Liikkeet ovat ylväät ja pehmeän joustavat, voimakas ”takapotku”. Pehmeäilmeinen, josta mainitaan ”krysanteemia muistuttavat kasvot”.

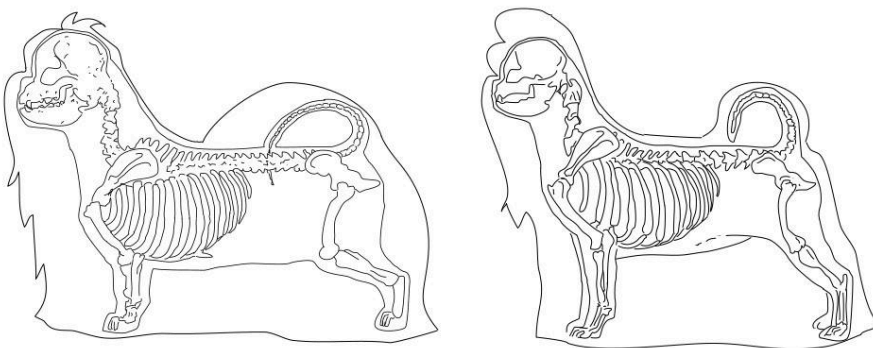
4.4.1 Rotumääritelmä

Liitteenä on shih tzu:n JTO:n tekohetkellä voimassa oleva rotumääritelmä. Uusin rotumääritelmä on hyväksytty FCI:ssä 9.10.2017 ja Kennelliitossa 7.2.2018 (rotumääritelmä ei ole muuttunut sitten viime päivityksen).

Shih tzu on vankka koira, jolla on runsas mutta ei liioiteltu karvapeite, korostuneen ylväs ryhti ja krysanteemia muistuttava naama. Pituus säästä hännäntyveen on säkäkorkeutta suurempi. Pää on leveä ja pyöreä, silmien väli leveä. Hännän kaaren korkeus suunnilleen kallon tasolla antaen tasapainoiset ääriviivat.

Rotumääritelmät eroavat hieman toisistaan, kun verrataan FCI:n ja AKC:n rotumääritelmää, mutta pääkohdat ovat molemmissa samat. Koirat kuitenkin eroavat toisistaan enemmän kun määritelmä. Amerikkalaislinjaiset koirat ovat huomattavan korkearaajaisia, lyhytselkäisiä ja niiden pää on pieni, minkä vuoksi silmät sijoittuvat pään sivulle. Nämä koirat eivät enää muistuta rotumääritelmän kuvailemaa yksilöä.

Kuva Julia Isoviita

Vasemmalla kuvassa rotumääritelmän kuvaaman tyypin mukainen koira ja oikealla korkearaajainen, kevyempiluustoinen koira.

Rotumääritelmä sanoo turkista, että peitinkarvan tulee olla pitkää ja tiheää, ei kiharaa. Pohjavilla kohtuullinen, ei villava. Lievä laineisuus sallitaan. Karva ei saa haitata koiran näkökykyä, eikä turkki saa

olla niin pitkää, että se haittaa koiran liikkeitä. On erittäin toivottavaa, että päässä karva kiinnitetään ylös ilman koristeita.

Turkki nykykoirilla on samanlaatuinen kuin alkuaikoina, hieman karkeahko eikä se saisi aikuisena takkuuntua liian helposti. Karvan kasvuun ja turkin pituuden lisääntymiseen on johtanut parempi ravinto sekä paremmat hoitotoimenpiteet. Turkkia ei kuitenkaan saa liioitella eikä sitä saa jalostaa liian pehmeäksi, jolloin se on näyttävämpi, mutta vaikeahoitoisempi. Myös näyttelyissä tulisi palkita koiria, joilla ei ole liioiteltu turkki eikä arvosteluihin saisi kirjata negatiivisena lyhyempää ja luonnollista turkkia. Turkin liiallinen pituus ja pehmeys haittaa koiran hyvinvointia ja normaalia ulkoilua, joten sitä ei tule ihailla eikä suosia jalostuksessa.

Kuvassa kaunis sopivan pituinen ja oikean laatuinen turkki

Rotumääritelmän mukaan kuono-osan pituus kirsun kärjestä otsapenkereeseen on noin 2,5 cm. Liian lyhyet kuono-osat eivät ole toivottuja. Koiralla tulee olla hyvin avoimet sieraimet. Laskeva kuononselkä ja ahtaat sieraimet ovat vakavia virheitä. Kuonon tulee myös olla poimuton.

Shih tzulla on lyhyet, mutta lihaksikkaat raajat, ja sen tulee pystyä vaivattomasti liikkumaan voimakkaalla, pehmeällä työnnöllä eteenpäin. Se ei saa liikkua kääpiökoiramaisen keveästi.

Jalostukseen tulee käyttää vain toiminnallisesti ja kliinisesti terveitä, rakenteeltaan rodunomaisia koiria. JTO:n liitteenä on rotumääritelmä.

Shih tzu kuuluu näyttelyssä RKO:n (Rotukohtaiset ohjeet liioiteltujen piirteiden huomioimisesta ulkomuotoarvostelussa) tarkkailtaviin rotuihin, mihin liittyen lisätietoa alempana.

4.4.2 Näyttelyt ja jalostustarkastukset

Rodun koirien näyttelykäynnit

Alla olevasta taulukosta löytyy tilastoa näyttelykäynnistä per vuosi/tulos

Näyttelyssä käyneet tuloksittain				Tilastointiaika 2010-2025			
Tulos % Tulosta kpl	ERI	EH	H	T	EVA	HYL	Yht. kpl
2010	72% 390	24% 131	4% 21	0% 1	0% 1	0% 1	545
2011	79% 403	17% 89	4% 18	0% 2	0% 1	0% 0	513
2012	77% 455	19% 110	3% 20	0% 2	1% 3	0% 2	592
2013	79% 549	19% 134	2% 12	0% 0	0% 1	0% 1	697
2014	82% 541	17% 113	1% 5	0% 0	0% 1	0% 1	661
2015	84% 476	14% 78	2% 10	0% 1	0% 0	0% 0	565
2016	86% 461	12% 65	1% 8	0% 0	0% 0	0% 0	534
2017	84% 546	14% 93	2% 11	0% 1	0% 2	0% 0	653
2018	86% 464	12% 65	1% 6	0% 1	0% 2	0% 0	538
2019	88% 468	11% 56	1% 7	0% 0	0% 1	0% 1	533
2020	87% 129	10% 15	2% 3	0% 0	1% 1	0% 0	148
2021	81% 230	14% 40	4% 11	0% 1	0% 0	0% 1	283

Tavoitteena terve hengitys, oikeat pään mittasuhteet, terveet silmät, leuat ja hampaat.

(Lähde: <https://www.kennelliitto.fi/lomakkeet/ulkomuototuomarin-liioiteltujen-piirteiden-rotukohtainen-arvosteluohje-rko>)

RKO-raporttien yhteenvedot vuodelta 2025

Tuomariraportit tarkkailtavista kohteista: kansainvälisiin ja erikoisnäyttelyihin osallistuneet shih tzut.

Vuonna 2025 näissä näyttelyissä arvosteltiin shih tzut yhteensä 449 kertaa.

Raportteja: 63

Kysymys: Havaitsitko mitään ko. Rodulle tarkkailtavaksi mainituista ongelmista tai piirteistä?

51 x ei

5 x kyllä

7 x tyhjä

Tarkkailtavat piirteet ovat: hengitysvaikeudet, silmäongelmat, hammas- ja purentaongelmat, paino, epäterve rakenne, liioiteltu tyyppi, epäterveet liikkeet, käytösongelmat, liioiteltu näyttelyyn kunnostautuminen, sekä ihon ja turkin ongelmat.

Kommentteja raporteista:

All had open nostrils

One dog bit large prominent eyes

Veteran shih tzu in great condition, all healthy breathing. Some with little pinched nostrils

Muutamalla koiralla arpia silmissä

No seen any problems, please take care of length of nose

Raskaat etuliikkeet

RKO-raportit eivät tuoneet esille suurta ongelmaa rodussa, suurin osa tuomareista ei löytänyt koirista minkäänlaisia rodulle tarkkailtavaksi mainittuja ongelmia.

Linkki:

<https://www.kennelliitto.fi/lomakkeet/ulkomuototuomarin-raportointilomake-rko-liioitellut-piirteet>

Ongelmien mahdollisia syitä

Näyttelyissä pärjäävät koirat, erityisesti urokset, ovat nousseet hyvin usein suosituiksi jalostuksessa ja silloin jalostusta ohjaa ainoastaan koiran näyttelymenestys. Yksilöiden terveys tulisi tutkia tarkkaan ennen jalostuskäyttöä, sillä näyttelykehän tulosten perusteella ei koiran hyvää tai huonoa terveyttä voi määritellä.

5. YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA

Rodun edellisen jalostuksen tavoiteohjelman voimassaolokausi

Edellinen jalostuksen tavoiteohjelma oli voimassa vuosina 2022 – 2026.

Rodun ensimmäisen tavoiteohjelman voimassaolokausi

Ensimmäinen jalostuksen tavoiteohjelma oli voimassa vuosina 2006 – 2011

5.1 Käytetyimpien jalostuskoirien taso

Jälkeläistilastot

Alla olevissa taulukoissa on tiedot tilanteesta jalostustietokannasta, haku tehty 4/2026. Tilastot eniten jalostukseen käytettyjen koirien osalta, syntymäaika 2012–2022, ja tiedot niiden jatkokäytöstä ja jälkeläisten terveystuloksista.

#	Uros	Synt. vuosi	Pennut				Polvet				Silmät			
			Pentueet	Yhteensä	Vuoden aikana	Toisessa polvessa	Tutkittu	Sairas	Tutkittu %	Sairas %	Tutkittu	Sairas	Tutkittu %	Sairas %
1	FI MVA SE MVA NO MVA V-14 HeW-14 HeW-15 LAC-ME'S INSTANT KARMA	2012	7	35	0	42	1	0	3%	*	1	0	3%	*
2	FI MVA FI JMVA EE MVA TLNW-23 TLNW-23 BALTIV-24 THUNDERCLAP HEART OF HAPPINESS	2021	8	34	8	0	0	0	0%	*	0	0	0%	*
3	FI MVA EE MVA THUNDERCLAP JASPER	2016	10	32	0	31	7	0	22%	0%	7	3	22%	43%
4	FI MVA HeW-17 PMJV-17 RED-DEEGO DRAGON'S RED DIAMOND	2017	6	31	0	86	8	1	26%	12%	7	1	23%	14%
5	ARES NORD BEST	2018	6	24	9	0	1	0	4%	*	1	1	4%	*
6	C.I.B.-V FI MVA FI VMVA EE MVA RU MVA LV VMVA TLNW-19 RIGAVW-23 HeW-23 YV-23 TLNVW-24 JO-KIN'S VODKA ASTON MARTINI	2015	5	22	0	8	7	1	32%	14%	7	5	32%	71%
7	FI MVA EE MVA LT JMVA LV JMVA EE JMVA BALT JMVA LJV-18 BALTIV-18 JO-KIN'S DARTH VADER IS NOT MY FATHER	2017	6	21	0	10	5	1	24%	20%	5	3	24%	60%
8	CALLE	2013	5	20	0	8	0	0	0%	*	0	0	0%	*
9	KNIGHT OF FORTUNE SHAN TAO	2018	4	20	0	0	1	0	5%	*	1	0	5%	*
10	EE MVA RU MVA SUZITZU LORD CHARLES	2014	4	19	0	57	2	1	11%	50%	1	0	5%	*
11	FI MVA LEEWARD'S COPPER SHOW STOPPER	2013	4	16	0	28	2	1	12%	50%	1	1	6%	*
12	C.I.B. FI MVA EE MVA LV MVA LJV-18 THAISU MADE FOR CAMELLE	2014	4	16	0	14	4	0	25%	0%	4	2	25%	50%
13	FI MVA EE MVA EE JMVA XMAS GIFT ODESSA JOY	2022	3	15	5	0	1	0	7%	*	1	1	7%	*
14	FI MVA BASSTRICK'S KISS ME AGAIN	2014	4	14	0	13	1	0	7%	*	1	1	7%	*
15	FI MVA ADORE CHARM BESIDE	2017	4	14	2	5	2	0	14%	0%	2	2	14%	100%
16	EE JMVA UNION THUNDERCLAP DI CASA CORSINI	2013	4	14	0	22	1	0	7%	*	1	1	7%	*
17	PL JMVA PL MVA BEAUTY DIAMOND RAINBOW OF HAPPINES	2017	2	14	0	1	0	0	0%	*	0	0	0%	*
18	MOONLION SPEEDY LAMBORGHINI	2017	2	13	0	19	3	0	23%	0%	3	0	23%	0%
19	RED-DEEGO EMPEROR OF DRAGONS	2013	3	12	0	2	0	0	0%	*	0	0	0%	*
20	HANDSOME HITMAN TETATET	2022	2	12	0	0	4	1	33%	25%	3	1	25%	33%

#	Narttu	Synt. vuosi	Pennut				Polvet				Silmät			
			Pentueet	Yhteensä	Vuoden aikana	Toisessa polvessa	Tutkittu	Sairas	Tutkittu %	Sairas %	Tutkittu	Sairas	Tutkittu %	Sairas %
1	SHALEHAN CHELSI REDDEGO	2014	4	21	0	19	2	1	10%	50%	1	0	5%	*
2	PARSIALAN LITTLE PRINCESS	2015	3	18	0	19	3	0	17%	0%	3	0	17%	0%
3	THUNDERCLAP CINDERELLA	2014	3	17	0	28	3	0	18%	0%	3	3	18%	100%
4	FI MVA FI VMVA EE MVA JO-KIN'S I BELIEVE IN FAIRIES	2015	3	16	0	11	4	0	25%	0%	4	3	25%	75%
5	MILASHA VESELY GREMLIN	2018	4	15	0	8	3	0	20%	0%	3	2	20%	67%
6	FI MVA RED-DEEGO EMPRESS OF DRAGONS	2013	4	14	0	55	2	0	14%	0%	1	0	7%	*
7	SLAWNA SAMBA ASTARTE GOLD	2021	2	14	0	0	0	0	0%	*	0	0	0%	*
8	DALTRICIA NERTHUS	2014	2	13	0	6	2	1	15%	50%	1	1	8%	*
9	FI MVA TELLENMUSSUKAT TÄHTI TAIVAAN HULDA	2017	3	13	0	5	4	1	31%	25%	4	1	31%	25%
10	FI MVA EE MVA EE JMVA TLNW-21 EEV-21 THUNDERCLAP SOPHIE	2019	3	13	0	1	2	0	15%	0%	2	0	15%	0%
11	PARSIALAN ROCKIN OH BABY DOLL	2018	3	12	0	7	1	0	8%	*	1	1	8%	*
12	WANZILLA IHQU MERCEDES	2012	3	11	0	4	0	0	0%	*	0	0	0%	*
13	BESAMANO'S PRETTY AS PAINTING	2018	3	11	0	1	1	0	9%	*	1	0	9%	*
14	FI MVA TELLENMUSSUKAT TAIKAYÖN SULOINEN STINA	2019	3	11	4	4	3	0	27%	0%	2	1	18%	50%
15	LUCOTT EXTRAORDINARY	2017	2	11	0	0	1	0	9%	*	1	1	9%	*
16	C.I.B.-J FI MVA FI JMVA JV-22 TLN JunWCup-23 JO-KIN'S CAN'T READ WITHOUT MY LIPSTICK	2021	2	11	6	0	1	0	9%	*	1	1	9%	*
17	THUNDERCLAP I M MAYA	2016	3	10	0	13	2	0	20%	0%	2	1	20%	50%
18	BALTIV-18 THUNDERCLAP NORTHERN STAR	2017	3	10	0	0	0	0	0%	*	0	0	0%	*
19	JV-19 RED-DEEGO DRAGON BLOOD	2019	2	10	0	0	1	0	10%	0%	1	1	10%	100%
20	TELLENMUSSUKAT SO TAIKAYÖ	2013	2	10	0	22	2	0	20%	0%	2	0	20%	0%

5.2 Aiemman jalostuksen tavoiteohjelman toteutuminen

Ennen jalostuksen tavoiteohjelmaa voimassa oli yhdistyksen jalostusohjesääntö, jonka jalostustavoitteet olivat käytännön tasolla samat, joten näitä ohjeita on noudatettu 80–90 luvulta alkaen. Ensimmäinen jalostuksen tavoiteohjelma on tehty vuosille 2006 – 2011 ja se on hyväksytty SKL:n jalostustieteellisessä toimikunnassa 20.06.2007.

Isät/emät -suhdeluku on ollut noususuuntainen, eikä yksittäisiä uroksia ole käytetty liikaa. Sukusiitosaste sekä tehollinen populaatio ovat kohtuullisia. Virallisia terveystutkimuksia tehdään tällä hetkellä rekisteröidyille shih tzuille enemmän kuin aiemmin.

Yhdistys on informoinut jalostukseen liittyvistä asioista kasvattajille yhdistyksen nettisivujen, lehden sekä mm. vuonna 2017 pidetyn kasvattajapäivän luentojen avulla. Yhdistys tukee myös taloudellisesti jäsenten tekemiä virallisia terveystutkimuksia shih tzuille.

Tavoite	Toimenpide	Tulos
<u>Jalostuspohja</u> Liiallisen sukusiitoksen ja matadorjalostuksen välttäminen. Yksilöitä käytetään mahdollisimman tasaisesti jalostukseen. Säilytetään mahdollisimman monet sukulinjat.	<u>Jalostussuositukset</u> - sukusiitos max 6,25 % neljässä sukupolvessa - uroksen jälkeläismäärä ei saisi ylittää 5 % sukupolvessa (16 pentua) - nartulla enintään 4 pentuetta Liian kapea kanta tulee huomioida jalostusvalintoja tehtäessä.	Rodussa ei ole ongelmaa matadorjalostuksesta, kaikkia jalostusyksilöitä on käytetty tarkastelukaudella sekä sen jälkeen maltillisesti.
Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet Rodun tulee jatkossakin pystyä täyttämään tehtävänsä miellyttävänä seurakoirana ja perhekoirana, jonka luonne ja muut rodun ominaispiirteet	Luonteen seuranta osana terveystutkimusta. Suositellaan käyttäytymisen jalostustarkastusta. <u>Jalostusohje:</u> Vihaista, ääniarkaa tai selkeästi arkaa ei saa käyttää jalostukseen.	Rodun käyttötarkoitus ei ole muuttunut ja rodun luonne on pysynyt ennallaan.

pysyvät ennallaan.		
<u>Terveys ja lisääntyminen</u> Tavoitteena on, että jalostukseen käytettävälle koiralle on tehty saatavilla olevat terveystutkimukset. Koiran tulee pystyä astumaan ja synnyttämään luonnollisella tavalla.	<u>Jalostussuositukset:</u> - jalostuskoiralla on virallinen polvi- ja silmätutkimus, sekä kävelytestitulos - suositellaan tervepolvisten (0/0) jalostuskäyttöä - jos käytetään 1 tai 2 lausunnon omaavaa, parituskumppanin tulisi olla tervepolvinen - jos koiralla teetetään enemmän, kuin 1 pentue, suositellaan myös lonkka- ja selkätutkimusta - Suositellaan CDDY/CDDY tuloksen saaneelle käytettävän vain N/N tuloksen saanutta yksilöä. - Suositellaan N/CDDY tuloksen saaneelle käytettävän ensisijaisesti N/N tuloksen saanutta yksilöä, kuitenkin kokonaisterveyden ja jalostuspohjan mahdollisimman laajan käytön huomioon ottaen.	Terveysten seuranta on tehty ja terveystarkastuksia tehdään entistä enemmän.
<u>Ulkomuoto</u> Tavoitteena on rotumääritelmän mukaisen tyyppin ja koon säilyttäminen sekä selvä sukupuolileima, kuitenkin aina terveys huomioon ottaen.	Suositellaan, että jalostuksessa huomioidaan, että rotumääritelmän vaatimia ulkomuodollisia erityispiirteitä ei tule liioitella. Esimerkiksi silmien koko, raajojen suoruus, rintakehän ja pään koko, raajojen ja selän pituus, kuonon pituus ja alaleuan pyöreys ovat erityistä huomiota vaativia rodun erityispiirteitä, joiden suhteen on tavoiteltava tervettä rakennetta.	Rotutyypin on pääosiltaan pysynyt samana kuin edellistä JTO:aa tehtäessä. Terveydelliset tavoitteet saattavat muuttaa shih tzun ulkomuotoa, mutta rotutyypin tulisi kuitenkin pysyä pääosin samana.

Jalostuksen ulkopuolelle jäävien koirien osuus

Jalostuksen ulkopuolelle jää runsaasti koiria johtuen siitä, että suurin osa pennuista menee lemmikeiksi eikä niillä jatketa jalostusta. Vuonna 2026 nartuista 13 % ja uroksista 8 % käytettiin jalostukseen. Jalostukseen käyttämättömien koirien omistajia on kannustettu teettämään virallisia terveystutkimuksia, jotta nämäkin terveystiedot tulisivat rotujärjestön ja kasvattajien käyttöön.

Jalostussuosituksen ja PEVISAn ajantasaisuuden arviointi

Jalostussuosituksissa on tärkeää huomioida rodun erityispiirteet niitä liioittelematta. Rotu kuuluu PEVISAan silmien, polvien ja BOAS:in osalta.

Jalostussuositukset ovat tällä hetkellä ajan tasalla. PEVISA:ssa olevien tutkimusten lisäksi yhdistys kannustaa vahvasti CDDY-geenitestien teettämiseen kaikille jalostuskoirille ja ottamaan tulokset

huomioon jalostuksessa. Tulevaisuudessa on huomioitava terveystutkimusten ja geenitestien tulosten perusteella, mihin suuntaan jalostusta tulee ohjata ja millaisia raja-arvoja tai voimassaoloaikoja tuloksille tulisi asettaa. Yhdistys suosittaa myös luustokuvauksia erityisesti koirille, joita käytetään useasti jalostukseen.

6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS

6.1 Jalostuksen tavoitteet

Jalostuspohja

Shih tzun kasvatustyötä pyritään ohjaamaan niin, että jalostuksen tuloksena on tyyppiltään rodunomainen, fyysisesti ja psyykkisesti terve shih tzu. Tavoitteena jalostuksessa on jatkossakin välttää liiallista sukusiitosta sekä ”matadorijalostusta” sekä jatkuvasti pyrkiä siihen, että yksilöitä käytettäisiin mahdollisimman tasaisesti ja että mahdollisimman monet sukulinjat säilyisivät jalostuksessa. Liian kapea kanta tulee huomioida jalostusvalintoja tehtäessä. Tämän päivän jalostustyön tulee palvella tulevaisuuden jalostustyötä luomalla sille pohja, josta voidaan jatkaa ja pyrkiä eteenpäin.

Käyttäytyminen ja luonne

Jalostukseen käytettävältä koiralta edellytetään, että se on hyväluonteinen. Rodun tulee jatkossakin pystyä täyttämään tehtävänsä miellyttävänä seurakoirana ja perhekoirana, jonka luonne ja muut rodun ominaispiirteet pysyvät ennallaan. Luonteen kehitystä mitataan terveystutkimusten yhteydessä sekä seurataan kasvattajien kesken.

Rodulle on tehty Kennelliiton käyttäytymisen jalostustarkastuksen ihanneprofiili (JTO:n liitteenä). Tarkastuksessa havainnoidaan koiran arkikäyttäytymistä. Osioissa arvioidaan muun muassa avoimuutta, pelkoa ja pakenemista, vihaisuutta sekä alusta- ja ääniarkuutta. Tarkastuksella pyritään karsimaan jalostuksesta käytökseltään ääripäiset koirat, mutta muuten arvioinnissa keskitytään siihen, millainen koira on arjessa. Jos myös tarkastettujen koirien jälkeläisiä osallistuu käyttäytymisen jalostustarkastukseen, voidaan saada tietoa käyttäytymisominaisuuksien periytymisestä. Kennelliiton käyttäytymisen jalostustarkastusta suositellaan käytettäväksi.

Käyttöominaisuudet

Rotu on seurakoiria.

Terveys ja lisääntyminen

Jalostukseen käytettävältä koiralta edellytetään, että se on terve ja hyväkuntoinen. Jalostukseen käytettäville koirille tulee tehdä saatavilla olevat terveystutkimukset, jotta voidaan varmistaa koiran terveys olemassa olevilla mittareilla. Koiran tulee pystyä astumaan ja synnyttämään luonnollisella tavalla.

Ulkomuoto

Ulkomuotojalostuksessa painopisteenä on rotumääritelmän mukaisen tyyppin ja koon säilyttäminen. Sukupuolileiman tulee olla selvä. Ulkomuotojalostuksessa tulee pyrkiä kasvattamaan koiria, jotka eivät ole liioiteltuja rotumääritelmän mihinkään piirteeseen nähden ja ne pystyvät elämään normaalia, tervettä elämää.

6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille

Jalostuskoirat

Jalostukseen pyritään käyttämään mahdollisimman korkealuokkaista koiramateriaalia. Jalostusarvoa määriteltäessä tulee kiinnittää huomiota koiran oman laadun lisäksi myös sen sukulaisten ja erityisesti sen jälkeläisten laatuun ja terveyteen. Jalostusyhdistelmiä suunniteltaessa tulee ottaa huomioon yksilöiden luonneominaisuudet, ulkomuodolliset seikat, perinnölliset viat ja sairaudet sekä maan koirakanta kokonaisuudessaan. Jalostuksessa tulee välttää yhdistämästä koiria, joilla on sama ulkomuodollinen tai terveydellinen ongelma tai puute.

Jalostuskoiran ikä

Astutushetkellä nartun tulisi olla vähintään 20kk:n ikäinen, toivottava ikä olisi kuitenkin 2-3 vuotta ensimmäisen pentueen syntyessä. Uroksen tulisi olla astutushetkellä vähintään 18kk:n ikäinen, toivottava ikä uroksellakin olisi kuitenkin 2-3 vuotta. Ensimmäistä kertaa astutettavan nartun suositeltu yläikäraja on 5 vuotta, uroksella ei ole suositeltua yläikärajaa. Suositeltavaa olisi, ettei yli 8-vuotiaasta narttua käytettäisi jalostukseen kuin painavista syistä ja alla olevin ehdoin.

Kahdeksan (8) vuotta täyttäneen nartun astuttaminen edellyttää aina eläinlääkärintodistuksen, jonka mukaan narttu on terve ja hyväkuntoinen, eikä pennuttamisesta ole haittaa nartun terveydelle. Todistus on annettava ennen nartun astutusta, eikä se saa astutushetkellä olla 6 kk vanhempi. Eläinlääkärintodistus on liitettävä pentueilmoitukseen.

Pentuetiheys

Nartulla tulisi teettää enintään neljä (4) pentuetta siten, että nartun edellisestä synnytyksestä on pentueen syntyessä oltava kulunut vähintään kymmenen kuukautta ja sen saa astuttaa aikaisintaan 18 kuukauden iässä, jos PEVISA-ehdot sen sallivat. Tätä tiheämpi pennutus sallitaan alle 8-vuotiaalle nartulle yhden kerran ilman poikkeuslupaa, jonka jälkeen narttu asetetaan 12 kuukauden mittaiseen väliaikaiseen jalostuskieltoon. Kahdeksan vuotta täyttäneen nartun astuttaminen edellyttää aina eläinlääkärintodistuksen, jonka mukaan narttu on terve ja hyväkuntoinen, eikä pennuttamisesta ole haittaa nartun terveydelle. Eläinlääkäriin on kirjattava todistus Omakoirassa ennen nartun astutusta, eikä se saa astutushetkellä olla kuutta kuukautta vanhempi. Astutushetkellä kymmenen vuotta täyttäneen nartun pentuetta ei rekisteröidä.

Jälkeläismäärä ja sukusiitos

Jalostusyhdistelmissä sukusiitosprosentti ei saisi nousta yli 6,25 %, laskien neljän (4) sukupolven mukaan. Lähisukulaisyhdistelmiä (isä/emä*jälkeläinen ss% 25, täyssisarukset ss % 25) ei saa tehdä. Tällaisista yhdistelmistä syntyvät jälkeläiset asetetaan pysyvään jalostuskieltoon.

Suosittu jälkeläismäärä on alle 2-vuotiaalla uroksella enintään 6 pentua. Mikäli pentuja on alle 2-vuotiaalla uroksella useammasta eri pentueesta, ei emä saisi olla pentueissa sama.

Uroksen jälkeismäärän ei tulisi ylittää 5 % yhden sukupolven aikana rekisteröityjen rodun yksilöiden kokonaismäärästä. Yksi sukupolvi on tässä neljä (4) vuotta, joten esimerkkinä vuoden 2025 raja uroksen jälkeläismäärälle on 15 pentua (2022: 106, 2023: 58, 2024: 63, 2025: 65 -> 292*0,05). Tulee huomioida, että rekisteröintimäärien lasku tai kasvu vaikuttaa jälkeläismäärän suositeltuun raja-arvoon. Urosten jälkeläismäärän tulee jakautua mahdollisimman tasaisesti eri vuosille.

Terveys

Jalostukseen käytettävän koiran tulee olla terve ja hyväkuntoinen.

Kaikille jalostusyksilöille suositellaan tehtäväksi vähintään seuraavat viralliset, Kennelliiton säädösten mukaan voimassa olevat terveystutkimukset;

- polvitutkimus
- silmätutkimus
- BOAS-testi
- geenitesti, kondrodysplasia (CDPA) ja kondrodystrofia (CDDY) (IVDD-riski)

Mikäli koiralla teetetään enemmän kuin yksi pentue, suositellaan myös virallista lonkka-, kyynärniveli- (INC) ja selkätutkimusta.

Koira sekä sen pentue joutuu pysyvään jalostuskieltoon, kun koiralla on Kennelliiton hyväksymissä virallisissa terveystutkimuksissa asteikon huonoin tulos (kyynärniveldysplasia, kyynärnivelen inkongruenssi, lonkkaniveldysplasia, polvilumpioluusaatio, olkanivelen osteokondroosi ja spondyloosi).

Tunnettua PNP-kantajaa ei tule käyttää jalostukseen. Tunnettuja PNP-kantajia ovat koirat, joilla on sairas jälkeläinen sekä koirat, joiden jommallakummalla vanhemmalla on todettu PNP. Munuaissairautta sairastavaa koiraa ei tule käyttää jalostukseen.

Epilepsiaa, Legg-Perthesistä, sydänsairautta, atopiaa, välilevytyrää tai välilevyrappeumaa sairastavaa koiraa ei saa käyttää jalostukseen.

Koiraa, jolla on halvausoireita (syystä riippumatta) tai se on leikattu selän ongelmien vuoksi, ei saa käyttää jalostukseen.

Koiraa, jolla on ollut syntyessään litistynyt rintakehä, kitalakihalkio, huulihalkio, vesipää tai jolta on leikattu nivustyrä, ei saa käyttää jalostukseen.

Synnyynnäinen napatyrä on perinnöllinen, minkä vuoksi koiraa, jolla on napatyrä, ei yleensä kannata käyttää jalostukseen. Tämä on kuitenkin sallittua, jos napatyrä on pieni (kosmeettinen) ja koira on muuten jalostuksellisesti arvokas ja terve.

Hengitystiet

Jalostukseen käytettävän koiran tulee hengittää hyvin, äänettä ja sillä tulee olla avoimet sieraimet sekä poimuton kuononpäällinen. Koiraa, jolta on leikattu hengitystiet, ei saa käyttää jalostukseen.

Pentujen molemmilla vanhemmilla tulee astutushetkellä olla hyväksytty BOAS-testitulokset. Hyväksytysti testin suorittanut ja BOAS-0 tuloksen saanut koiraa voi käyttää vapaasti. Rekisteröinnin raja-arvona on BOAS-aste 2 ja asteen 1 tai 2 saanut koiraa voidaan parittaa vain tuloksen 0 saaneen koiran kanssa. BOAS-2 tulosta huonomman tuloksen saanut tai testissä hylätty koiraa ei voi käyttää jalostukseen.

Kondrodysplasia (CDPA) ja kondrodystrofia (CDDY, IVDD-riski)

Jalostukseen käytettävälle koiralle suositellaan CDDY-geenitestiä. Testitulosten perusteella koiralle, jonka tulos on CDDY/CDDY, suositellaan käytettävän vain koiraa, jonka testitulokset on N/N. Myös yhden geenikopion kantajalle eli N/CDDY-tuloksen saaneelle olisi hyvä ensisijaisesti käyttää N/N-tuloksen saanut yksilö, jotta useampi jälkeläinen olisi geenistä täysin vapaa. Jalostuksessa on kuitenkin otettava huomioon myös koirien kokonaisterveys ja jalostuspohjan mahdollisimman laaja käyttö.

Silmät

Pentueen molemmilla vanhemmilla tulee olla astutushetkellä voimassa oleva silmätarkastuslausunto.

Koiraa, jolla on todettu lievä distichiasis / ektooppinen cilia, voidaan käyttää jalostukseen. Näiden sairauksien vakavia muotoja ei tulisi käyttää jalostukseen.

Koiraa, jolla on todettu lievä entropium/ektropium/makrolebharon tai trichiasis, voidaan käyttää jalostukseen silmäluomiltaan terverakenteisen koiran kanssa. Vakavista silmäluomien rakennevioista kärsivää koiraa ei tulisi käyttää jalostukseen.

Koiralle, jolla on todettu cherry eye' eli 'kirsikkasilmä' tulee valita jalostusyhdistelmän toiseksi osapuoleksi yksilö, joka on vian suhteen normaali.

Synnyttäjästä kaihia sairastavaa koiraa ei saa käyttää jalostukseen.

Koiraa jolla on useita/toistuvia haavaumia tai tapaturmia silmissä, ei tulisi käyttää jalostukseen.

PRA-sairasta koiraa ei saa käyttää jalostukseen.

Polvilumpion sijoiltaanmeno eli patellaluksaatio

Pentueen molemmilla vanhemmilla tulee olla astutushetkellä voimassa oleva polvitutkimustulos. Tuloksen 1 ja 0 saaneita koiria voi käyttää vapaasti jalostukseen. Tuloksen 2 (eli 0/2, 1/2, 2/2 jne.) saanutta koiraa voi käyttää harkiten vain 0 tuloksen saaneen koiran kanssa. Huonompaa kuin 2-tuloksen saanutta koiraa ei voi käyttää jalostukseen.

2-asteen polvituloksen omaavan koiran jalostuskäyttö on tarkoin harkittava ja muilta ominaisuuksiltaan sen tulisi olla korkealaatuinen (koiran suku on harvinainen, koiran vanhemmat ja sisarukset ovat patella-terveitä ja 2-asteen omaava koira on muilta osin erinomainen; terveet silmät ja BOAS 0).

Virallisen polvitarkastuslausunnon alaikäraja on 12 kk. Alle kolmevuotiaalle koiralle tehty tutkimus on voimassa kaksi vuotta lausuntopäivästä. Yli kolmevuotiaalle koiralle annettu lausunto on voimassa pysyvästi.

Lonkkaniveldysplasia

Kaikille jalostuskoirille suositellaan lonkkakuvausta. Lonkistaan leikattua koiraa ei saa käyttää jalostukseen. Mikäli koiralla teetetään enemmän kuin yksi pentue, suositellaan erittäin painokkaasti virallista lonkkatutkimusta. Mikäli koiralla todetaan lonkkaniveldysplasia (HD) aste D, sitä ei suositella käytettäväksi jalostukseen. HD aste E sulkee koiran pois jalostuksesta.

Hampaat ja purenta

Koiralle, jolla on puutteita purennassa, suositellaan valittavaksi yhdistelmän toiseksi osapuoleksi koira, jolla on rotumääritelmän mukainen purenta ja leuan leveys.

Luonne

Shih tzu on perusluonteeltaan iloinen, ulospäinsuuntautunut ja itsenäinen seurakoira. Rotumääritelmän mukaisesti se on ystävällinen ja luottavainen niin ihmisiä kuin muita koiriakin kohtaan. Shih tzun tulee olla tyynen arvokas, mutta samalla leikkisä. Vaikka rotu on itsepäinen, se ei saa olla vihainen tai pelokas.

Jotta shih tzu säilyy ihanteellisena seurakoirana, jalostuksessa tulee noudattaa seuraavia suosituksia: Jalostukseen käytettävän koiran on oltava arkielämässä tasapainoinen. Se ei saa osoittaa vihaisuutta ihmisiä tai muita koiria kohtaan. Voimakas arkuus tai paukkuherkkyys (esim. kovat äänet, ukkonen) ei ole toivottavaa. Vihaista, ääniarkaa tai selkeästi arkaa koiraa ei saa käyttää jalostukseen. Jalostuksessa ei suositella yhdistettäväksi koiria, joiden molempien lähisuvussa on esiintynyt edellä mainittuja sairauksia, vikoja tai ongelmia.

6.3 Rotujärjestön toimenpiteet

Rotujärjestö tukee jäsentensä koirilleen teettämiä yhdistyksen suosittelemia terveystutkimuksia. Tuki myönnetään selkä-, lonkka- ja kyynärnivelen inkongruenssitutkimuksesta sekä yli 5-vuotiaan koiran silmätutkimuksesta, kun koira on tutkittu vähintään kerran aiemmin. Kutakin tutkimusta varten saa ennalta määritellyn korvauksen kerran koiraa kohden.

Terveystukien lisäksi rotujärjestö toteuttaa seuraavia toimenpiteitä asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi JTO-kaudella 2027–2031:

Jalostuspohjan varmistaminen

Sukusiitosasteen seuranta: Rotujärjestö suosittelee, ettei yhdistelmien sukusiitosaste ylitä 6,25 % (laskettuna 5 sukupolvella).

Jätkeläismäärärajoitus: Yksittäisen uroksen jätkeläismäärää seurataan, jotta se ei ylitä suositeltua enimmäismäärää (enintään 2–3 % rodun viiden viimeisen vuoden pentumäärästä). Tällä estetään matador-urosten syntyminen ja turvataan geenipohjan monimuotoisuus.

Kasvattajainfo: Yhdistys informoi kasvattajia säännöllisesti JTO:n suosituksista, PEVISA-säännöistä ja rodun geneettisestä tilanteesta.

Luonne, käyttäytyminen ja käyttööminaisuudet

Käyttäytymisen jalostustarkastus: Kannustetaan kasvattajia ja omistajia osallistumaan käyttäytymisen jalostustarkastukseen tai muihin luonnetta mittaaviin testeihin tiedon keräämiseksi.

Kyselyt: Järjestetään kauden aikana terveys- ja luonnekysely, jolla kartoitetaan rodun henkistä hyvinvointia.

Ulkomuodon säilyttäminen

Rotumääritelmän mukainen tyyppi: Tavoitteena on säilyttää rodun alkuperäinen tyyppi ja koko sekä selvä sukupuolileima. Jalostusvalinnoissa painotetaan liioittelemattomia piirteitä.

Ulkomuototuomareiden koulutus: Tarkastetaan shih tzun ulkomuototuomareiden koulutusmateriaali vastaamaan nykyisiä tavoitteita.

Tuomariyhteistyö: Järjestetään ja osallistutaan jatkossakin aktiivisesti koulutus- ja koearvostelutilaisuuksiin, jotta varmistetaan tuomareiden yhtenäinen linja rodun tärkeimpien piirteiden arvostelussa.

6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin

Rodun jalostuksen suurimmat uhat ja ongelmat

Rotumme suurin uhka tällä hetkellä on sen kuuluminen BOAS-rotuihin, vaikka rodullamme ei ole merkittäviä ongelmia sen kanssa. Kyseisten vaivojen vuoksi yhtään yksilöä ei ole lopetettu (tieto pohjautuu vuoden 2025 kasvattajakyselyyn), mutta muuttunut yhteiskunnallinen suhtautuminen sekä uusi eläintenhyvinvointilaki ohjaavat myös yhdistystä ja jalostustoimikuntaa huomioimaan tilanteen entistäkin tarkemmin jalostuksen ohjauksessa.

Populaatio

Vahvuudet	Heikkoudet
Käyttämätöntä jalostusmateriaalia on runsaasti saatavilla.	Pentuja syntyy vähän, vanhat kasvattajat lopettavat eikä rotuun tule uusia kasvattajia.
Mahdollisuudet	Uhat
Paljon keskitasoista jalostusmateriaalia. Mikäli ns. kotikoirat kävisivät terveystutkimuksissa, niitä voisi hyödyntää jalostuksessa ja laajentaa näin geenipoolia.	Kiristyvät terveystutkimusvaatimukset estävät kasvattajia käyttämästä jalostusmateriaalia riittävän laajasti. Jalostus tapahtuu vain muutamien laajasti terveystutkittujen yksilöiden avulla, jolloin geenipooli kapenee entisestään.

Luonne

Vahvuudet	Heikkoudet
Rotu on hyväluonteinen, ei juurikaan luonteesta johtuvia pitovaikeuksia.	Pieni populaatio, jossa yksikin huonoluonteinen jalostuskoira voi saada nyt hyvän tilanteen muuttumaan.
Mahdollisuudet	Uhat
Luonteiden säilyminen hyvänä, jos yhdistelmät ovat edelleen tarkkaan harkittuja.	Luonteet muuttuvat huonompaan suuntaan, jos ei kiinnitetä tarpeeksi huomiota luonteisiin jalostusmateriaalia valittaessa: Esim. eroahdistus lisääntyessään vähentää ihmisten halua ottaa uusi saman rotuinen koira, jolla on yksinoloon liittyviä käyttäytymisongelmia.

Terveys

Vahvuudet	Heikkoudet
-----------	------------

Rotu on elinvoimainen ja pitkäikäinen, sukusiitosprosentit eivät ole nousseet liian korkeiksi	Terveystietojen saatavuus ja jalostuspohjan laajentaminen, koska terveystutkimuksia tehdään edelleen liian vähän.
Mahdollisuudet	Uhat
Terveyttä voidaan seurata jatkuvasti terveystutkimuksilla sekä -tutkimuksilla.	Kuuluminen BOAS-rotuihin. Geenipohjan kapeus uhkaa pitkällä tähtäimellä terveyttä.

Rakenne

Vahvuudet	Heikkoudet
Suomessa koirien taso on hyvä.	Liioitellun rakenteen aiheuttamat ongelmat.
Mahdollisuudet	Uhat
Liioittelematon rakenne.	Rotutyypin muuttuminen kirjavaksi, jossa nähtävässä mm. lyhyitä selkiä ja liian korkeita raajoja suhteessa selän pituuteen. Pään pieneneminen, liian isot silmät, jotka eivät mahdu silmäkuoppiin. Kuonon muodon muuttuminen leveästä kapeaksi. Hengitysvaikeudet kuono-osuuden muuttuessa ahtaaksi.

Yhteenveto

Vahvuudet	Heikkoudet
Aktiivinen jäsenistö.	Yhdistyksen pieni jäsenmäärä. Kasvattajien keskinäinen kommunikointi ja yhteistyö.
Mahdollisuudet	Uhat
Uusien kasvattajien tulo mukaan, kiinnostus teettää terveystutkimuksia ns. kotikoirille, populaation ja jalostuspohjan laajeneminen.	Kasvattajia lukumääräisesti liian vähän, matadorijalostus. Liioitellun rakenteen aiheuttamat ongelmat.

Varautuminen ongelmiin

Rotuyhdistyksen tulee kannustaa kaikkia kasvattajia keräämään virallisia terveystietoja. Vuodesta 2019 alkaen yhdistys on tukenut terveystutkimuksia jäsenistön koirille ja vuoden 2021 alusta korvataan osa kuolinsyöttökokeiden kuluista (n. 60 %) alle 3-vuotiaiden koirien menehtyessä.

Riski	Syy	Varautuminen	Miten vältetään	Toteutuessaan merkitsee
Suunnitellut BOAS-koirien terveyden kriteerit astuvat voimaan	Hollannin tilanne, sekä se, ettei rotujen ongelmia arvioida yksilöidysti.	Hankitaan mahdollisimman paljon tutkittua, virallista tietoa rodusta ja kannustetaan kasvattajia sekä kaikkia shih tzujen omistajia tutkittamaan koiransa. Jaetaan kasvattajille tietoa uhasta.	Yritetään välittää oikeaa tietoa päättäjille. Koulutetaan ja informoidaan kasvattajia.	Rodun kasvatus loppuu Suomessa. Tyhjiö täyttyy ei-rekisteröidyistä koirista, joita hankitaan lemmikeiksi.
Pentujen syntyvyys laskee	Kasvattajia on liian vähän.	Tuetaan kaikkia rodusta kiinnostuneita.	Mainostetaan rodun hyviä puolia.	Rodun kasvatuksen loppumista.
Terveydellinen ja rakenteellinen taso laskee	Harkitsemattomia tuontikoiria (sukutaulun riskit ei tiedossa) sekä halpatuontimaista välitettyjä pentuja tulee maahan.	Valistetaan pennun ostajia "välitys-pentujen" riskeistä, sekä informoidaan pentujen turvallisemmista ostokanavista. Tuetaan terveystutkimuksia jatkossakin.	Neuvonnalla yhdistyksen sivuilla ja sosiaalisessa mediassa, sekä yksilöllistä neuvotaan jalostustoimikunnasta.	Sairaudet lisääntyvät.
Rotutyypin muuttuu	Palkitaan ei-rotutyypillisiä yksilöitä.	Koulutetaan tuomareita sekä kasvattajia ja harrastajia.	Korostetaan asian tärkeyttä.	Rotutyypillisiä koiria on enää vaikea löytää.

6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta

Vuosi	Tehtävä tai projekti
2026	Laaditaan JTO:n päivitys, hyväksytetään se hallituksella ja viedään Kennelliittoon hyväksyttäväksi. Julkaistaan JTO-päivitys kotisivuilla. Viedään PEVISA-ehdotus vuosikokoukselle ajalle 1.1.2027 - 31.12.2029 ja Kennelliitolle hyväksyttäväksi.
2027	Yhdistyminen Pekingeesikerhon kanssa. Sovitaan yhteistyöstä ja vastuunjaosta jalostustoimikuntien välillä mm. PEVISA:n ja JTO:n suhteen.
2028	Järjestetään ajankohtainen jalostus- ja luentopäivä.
2029	Analysoidaan terveystutkimusten ja geenitestien tulokset. Valmistellaan PEVISA:n päivitys ajalle 1.1.2030 - 31.12.2032
2030	Tehdään rodulle uusi JTO.
2031	Uusi JTO 2032 - 2042 valmis toimitettavaksi Kennelliittoon hyväksyttäväksi. Julkaistaan uusi JTO kotisivuilla.

JTO:n ja PEVISAn vaikutuksen seuraaminen

alostuksen tavoiteohjelman ja PEVISA:n toteutumista seurataan jalostustoimikunnan toimesta. Toimintasuunnitelma sitoo yhdistystä.

7. LÄHTEET

Tekstissä mainitaan lähde jokaisen kappaleen yhteydessä, muut lähteet;

- Suomen Kennelliiton ry jalostustietokanta
- Suomen Kennelliitto ry terveystutkimus
- Shih Tzu ry:n jalostustoimikunnan keräämät tiedot sekä tilastot
- Shih Tzu ry jäsenkasvattajakysely 2025

8. LIITTEET

Rotumääritelmä:

<https://www.kennelliitto.fi/sites/default/files/attachments/9shihtzu.pdf>

Ulkomuodon jalostustarkastuksen ihanneprofiili

<https://www.kennelliitto.fi/files/shih-tzu-ulkom-jaltark-ihanneprofiili>

Käyttäytymisen jalostustarkastuksen ihanneprofiili

<https://www.kennelliitto.fi/files/shih-tzu-kaytt-jaltark-ihanneprofiili>